

Kuch – bilim va tafakkurda

Ma'rifat

1931-yildan chiqa boshlagan • e-mail: info@marifat.uz • 2019-yil 13-aprel, shanba № 28 (9197)

ENLIGHTENMENT

XALQ ZIYOLILARI GAZETASI

معرفت

DTM bilan hamkorlikda chop etilmoqda

Ona tili va adabiyot, tarix fanidan testlar

10

Xalq ta'limi
vazirligi
izohi 4

Yangi
maktab-
internat 7

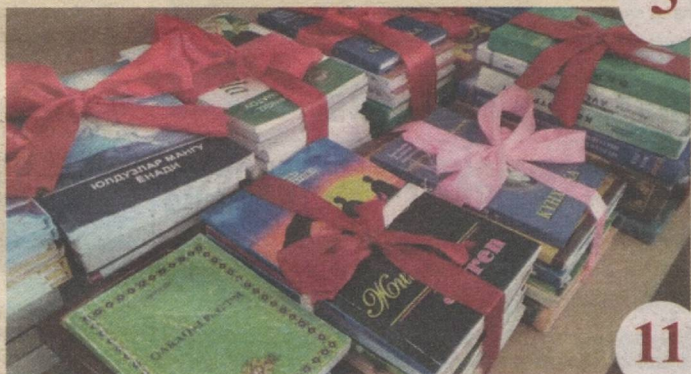
biologiya va kimyo fanlariga
qiziquvchi o'quvchilarni chorlaydi

Kuzatuv kengashlari haqida 10 ta muhim fakt 3 Darsliklar yaratishda halol
raqobat va tanlov bo'lsin! 5

8

“Bu qalamga falakdan
ofarinlar yog‘ilsin...”

11

Bolangizga kitob
sovg'a qiling!

Ukraina kelajagi
kimga bog'liq?

13

Windows 7 ning
davri o'tdimi?

12

Bizni internetda ham kuzating!

www.marifat.uz

[/marifat.uz](https://www.facebook.com/marifat.uz)

[@marifatziyo](https://www.telegram.me/marifatziyo)

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI XORJIY DAVLATLAR ELCHILARIDAN ISHONCH YORLIQLARINI QABUL QILDI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 12-aprel kuni O'mon Sultonligi, Qirg'iziston Respublikasi, Turkiya Respublikasi, Indoneziya Respublikasi va Qozog'iston Respublikasining mamlakatimizdagi Favqulodda va muxtor elchilari etib tayinlangan Ahmad bin Said al-Kasiriy, Ibragim Junusov, Mehmet Sureyya Er, Sunario Kartadinata hamda Darxan Satibaldidan ishonch yorliqlarini qabul qildi.

Davlatimiz rahbari elchilarni samimiy tabriklab, ularga mas'uliyatli diplomatik missiyani bajarishda muvaffaqiyatlar tiladi.

Bugungi kunda O'zbekistonda Harakatlar strategiyasi asosida mamlakat hayotining barcha jabhalarida demokratik davlat barpo etish va kuchli fuqarolik jamiyatini shakllantirish, iqtisodiyotni modernizatsiya qilish va liberallashtirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilayotgani qayd etildi.

Xususan, 2019-yil mamlakatimizda «Faol investitsiyalar va ijtimoiy rivojlanish yili» deb e'lon qilingan munosabati bilan qabul qilingan Davlat dasturi amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston tashqi siyosatida ham tub o'zgarishlar ro'y bermoqda. Bugun xalqaro maydonda mamlakatimizga ochiq, ishonchli va istiqbolli hamkor sifatida qaralmoqda.

Tashqi ishlar vazirligi faoliyati takomillashtirilmoqda, tashqi siyosatning iqtisodiy yo'nalishi salmoqli darajada kuchaydi. Bugungi kunda O'zbekiston elchilari savdo, investitsiya va

turizm masalalari bilan faol shug'ullanmoqda.

Asosiy e'tibor Markaziy Osiyo davlatlari bilan an'anaviy do'stlik, yaxshi qo'shnichilik va strategik sheriklik munosabatlarini mustahkamlashga qaratilmoqda. Ochiq va konstruktiv muloqot yo'lga qo'yilgani tufayli mintaqada o'zaro ishonch va anglashuv muhiti shakllanib, mintaqaviy ahamiyatga molik dolzarb masalalarni hal etishda katta natijalarga erishildi.

Ayni paytda O'zbekiston boshqa mamlakatlar bilan ham o'zaro manfaatli va samarali hamkorlikni jadal rivojlantirmoqda.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ishonch yorliqlarini topshirish marosimidagi nutqida yangi elchilar vakili bo'lgan davlatlar bilan ko'p qirrali hamkorlikning muhim yo'nalishlari haqida to'xtalib o'tdi.

O'zbekiston Respublikasi va O'mon Sultonligini do'stlik va mustahkamlab borishga bog'lab turishi ta'kidlandi.

Biz O'monni o'z mintaqasida va arab-musulmon olamida

munosib o'ringa ega, chuqur o'ylangan tashqi siyosat olib borayotgan mamlakat sifatida e'tirof etamiz, dedi davlatimiz rahbari.

O'zbekiston va O'mon o'zaro munosabatlarni yanada kengaytirish hamda ularni tizimli va uzoq muddatli asosda rivojlantirishga intilayotgani qayd etildi.

Davlatimiz rahbari savdo-iqtisodiyot, investitsiyalar, fan-texnika sohasidagi hamkorlikni, ta'lim yo'nalishidagi aloqalarni faollashtirish muhimligiga e'tibor qaratdi.

O'zbekiston va Qirg'izistonni ko'p asrlik an'anaviy do'stlik, qardoshlik va o'zaro hurmat rishtalari bog'lab turadi.

Prezidentimiz keyingi yillarda davlat rahbarlari darajasida ochiq va ishonchga asoslangan muloqot o'rnatilgani, O'zbekiston — Qirg'iziston strategik sheriklik munosabatlari jadal rivojlantirishga katta mamnuniyat bilan qayd etdi.

Faol parlamentlararo munosabatlar, yulduzlarga aloqalar yo'lga qo'yildi, savdo-iqtisodiy hamkorlik va madaniy-gumanitar almashinuvlar kengayib bormoqda.

Birgalikdagi sa'y-harakatlar bilan mamlakatlarimiz o'rtasidagi uzoq muddatli sheriklik bundan buyon ham izchil mustahkamlanib borishiga ishonch bildirildi.

Turkiya katta siyosiy,

iqtisodiy va intellektual salohiyatga ega davlat. Keyingi paytda O'zbekiston Respublikasi va Turkiya Respublikasining o'zaro hurmatga asoslangan ko'p qirrali aloqalari strategik sheriklik darajasiga ko'tarildi.

Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2017-yilda Turkiyaga davlat tashrifi hamda Turkiya Prezidenti Rejep Tayyip Erdo'g'onning o'tgan yili O'zbekistonga davlat tashrifi hamkorlikni mustaqil yoki bosqichga olib chiqdi.

Bugungi kunda savdo-iqtisodiy, investitsiyaviy va gumanitar sohalarda yirik qo'shma loyihalar amalga oshirilmoqda.

Joriy yilda oliy darajadagi O'zbekiston — Turkiya strategik sheriklik kengashi birinchi yig'ilishining o'tkazilishi ko'p qirrali munosabatlarning yanada rivojlanishiga xizmat qilishi ta'kidlandi.

Indoneziya O'zbekistonning Janubi-Sharqiy Osiyodagi an'anaviy ishonchli hamkori. Xalqlarimizni ma'naviy-diniy qadriyatlar mushtarakligi bog'lab turadi.

Mamlakatlarimiz o'rtasida tovar ayirboshlash hajmi o'sib bormoqda, turli tarmoqlarda, jumladan, ziyorat turizmi sohasida qo'shma dastur va loyihalar amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston va Qozog'iston munosabatlari yaxshi qo'sh-

nichilik, mustahkam do'stlik va qardoshlik rishtalariga asoslangan. Mamlakatlarimiz har tomonlama hamkorlikni faol rivojlantirishga alohida e'tibor qaratmoqda.

Davlatimiz rahbari Qozog'istonning Birinchi Prezidenti Nursulton Nazarboyev bilan o'rnatilgan ishonchli va samimiy muloqotni alohida qayd etdi.

Qozog'iston Respublikasi Prezidenti Qosim-Jomart Toqayevning joriy yil 14-15-aprel kunlari O'zbekistonga amalga oshiradigan birinchi davlat tashrifi strategik sheriklikni izchil kengaytirishga xizmat qilishiga ishonch bildirildi.

Prezidentimiz yangi tayinlangan elchilar professional va hayotiy tajribasi, boy bilimi bilan mamlakatlarimiz o'rtasidagi do'stona munosabatlar va o'zaro manfaatli hamkorlikni mustahkamlashga qaratilgan diplomatik faoliyatini muvaffaqiyatli amalga oshirishiga umid bildirdi.

O'z navbatida, elchilar samimiy qabul uchun davlatimiz rahbariga minnatdorlik bildirib, O'zbekiston bilan keng ko'lamli hamkorlik va samarali sheriklikni yanada rivojlantirishga bor kuch-g'ayratlarini safarbar qilishini qayd etdilar.

O'ZA

Innovatsion loyiha: Yuqori malakali mutaxassis va amaliyot

Andijon davlat universitetida qiymati 140 ming AQSh dollariga teng innovatsion loyiha amalga oshiriladi.

Prezidentimizning 2017-yil 22-martdagi «Xalqaro taraqqiyot uyushmasi ishtirokida «oliy ta'lim muassasalarining moddiy-texnika bazasini mustahkamlash» loyihasini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi qarori ijrosi doirasida Akademik innovatsiyalar fondi tashkil etilib, mazkur fond tomonidan innovatsion loyihalar tanlovi e'lon qilingan edi.

— Tanlovga Andijon davlat universiteti olimlari va talabalari tomonidan «Qayta tiklanadigan energiya manbalari fizikasi va atrof-muhit barqarorligi bo'yicha magistrlik dasturini takomillashtirish orqali talabalarning ijodiy va innovatsion faoliyatini rag'batlantirish» loyihasi taqdim etilgan edi, — deydi Andijon davlat universiteti professori Raimjon Aliyev. —

Ushbu loyiha ma'qullangani, uni amalga oshirish uchun Jahon banki mablag'lari hisobidan 140 ming AQSh dollari ajratilgani talabalarning ijodiy-innovatsion qiziqishi, qolaversa, mazkur yo'nalishdagi ilmiy-tadqiqot ishlari samaradorligini yanada oshiradi.

Loyiha mamlakatimizda qayta tiklanadigan energiya yaratish bo'yicha yuqori malakali mutaxassislar tayyorlashga yordam beradi. Jumladan, loyiha doirasida universitetning mazkur yo'nalishdagi ilmiy laboratoriyasi qayta jihozlandi, professor-o'qituvchilari Yevropa universitetlarida malaka oshiradi, sohaning xorijlik yetakchi olimlari Andijonga kelib ma'ruzalar o'qiydi, talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari kuzatadi, eng asosiysi, kadrlar tayyorlashda «Ta'lim — fan — ish-

lab chiqarish» integratsiyasi kuchayadi.

Loyihaning asosiy yo'nalishlari — «Oliy ta'lim muassasalari va sanoat aloqasini kuchaytirish» hamda «O'qitish amaliyotini takomillashtirish» bo'yicha universitet tomonidan ishlab chiqilgan konsorsiumga yurtimizdagi nufuzli ilmiy-tadqiqot institutlari, ishlab chiqarish korxonalari, Berlin texnika (Germaniya), Sofiya (Bolgariya) kimyo-texnologiya va metallurgiya universitetlari kiritilgan.

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan innovatsion yangilanishlar jarayonida Andijon davlat universiteti tomonidan amalga oshiriladigan ushbu investitsion loyiha ta'lim sifati, ilmiy-tadqiqot ishlari samaradorligini oshirish, yuqori malakali mutaxassislar tayyorlashga xizmat qiladi.

Faxriddin UBAYDULLAYEV,
O'ZA muxbiri

Poytaxtimizning Mirobod tumanida «Bo'lg'usi kelin-kuyovlar innovatsion maktabi» ochildi.

Respublika Xotin-qizlar qo'mitasi, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi «Oila» ilmiy-amaliy markazi hamda Mirobod tuman hokimligi hamkorligida tashkil etilgan tadbirda davlat va jamoat tashkilotlari vakillari, mahalla faollari, psixologlar, keng jamoatchilik hamda ommaviy axborot vositalari xodimlari ishtirok etdi.

Oilalarni mustahkamlashga ko'maklashadi

Fuqarolik holati dalolatnomalarini yozish bo'limlari qoshida tashkil etilayotgan «Bo'lg'usi kelin-kuyovlar innovatsion maktabi»ning yosh oilalar turmushidagi o'rni va ahamiyati haqida so'z bordi.

— Mazkur maktablar oila qurish arafasida turgan yoshlarning psixologik, pedagogik, huquqiy va axloqiy-diniy bilimlarini oshirishga xizmat qilmoqda, — deydi «Oila» ilmiy-amaliy markazining Mirobod tumani bo'limi rahbari Yoqutxon Hakimova. — Kursda yoshlarga oilaviy hayotda uchraydigan muammolar, ularni oilona bartaft etish yo'llari borasida tavsiyalar beriladi. Shuningdek, yoshlarimiz oilaviy munosabatlarni to'g'ri yo'lga qo'yish, nizo keltiruvchi omillarni tahlil etish, bola tarbiyasi kabi oilaga oid mavzular bo'yicha o'zlarini qiziqitirgan savollariga javob oladi.

Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlovchi mazkur maktablar yosh oilalarning mustahkamligini ta'minlashga xizmat qiladi.

G. BOBOYEVA,
O'ZA muxbiri

Kuzatuv kengashlari haqida 10 ta muhim fakt

Xalq ta'limi vazirining 2018-yil 26-dekabrda "Umumiy o'rta ta'lim muassasasining kuzatuv kengashi haqidagi namunaviy nizomni tasdiqlash to'g'risida"gi 16-mh-son buyrug'i (O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2019-yil 11-yanvarda 3118-son bilan davlat ro'yxatidan o'tkazilgan) asosida umumiy o'rta ta'lim muassasalarida Kuzatuv kengashi tashkil etildi.

Kuzatuv kengashi tizimida yangi tushuncha bo'lgani tufayli ular faoliyati haqida 10 ta eng muhim fakti keltirib o'tamiz:

1. Kengash yuridik shaxs hisoblanmaydi va davlat ro'yxatidan o'tkazilmaydi.

2. Kengash maqsadi — ta'lim jarayoni va moliyaviy-xo'jalik faoliyatining shaffofligini ta'minlash, jamoatchilik ta'sirini kuchaytirish, o'quvchilarning sifatli ta'lim olishlari, ularga tegishli shart-sharoitlar yaratish hamda ta'lim-tarbiya jarayonini qo'llab-quvvatlash.

3. Kengash 7 nafardan kam bo'lmagan, toq sondan iborat tarkibda tuziladi. Kengash tarkibiga o'quvchilarning o'ta-onalari orasidan kamida 1 nafar, sobiq bitiruvchilar orasidan 2 nafar va nafaqadagi sobiq pedagoglar orasidan 2 nafar hamda homiyilar orasidan 2 nafar a'zo kiritiladi. Kengash tarkibi 3 yil muddatga saylanadi.

4. Maktab direktori yoki uning o'rinbosarlari, shuning-

dek, ularning yaqin qarindoshlari Kengash a'zolari sifatida saylanishiga yo'l qo'yilmaydi.

5. Kengash faoliyatiga tuman (shahar) xalq ta'limi bo'limi aralashmaydi va unga hisobdor emas.

6. Kuzatuv kengashi umumiy o'rta ta'lim maktabi direktori lavozimiga nomzod tanlashda (saylash) ishtirok etadi.

Kengash maktabda ijtimoiy-ma'naviy muhitning buzilishi, tizimli muammolarning kelib chiqishi, pedagoglar bilan ma'muriyat o'rtasida yoki o'ta-onalar va ma'muriyat o'rtasida nizoli holatlar kelib chiqqan taqdirda, maktab direktorini lavozimidan ozod etish bo'yicha hududiy boshqarmalarga taklif kiritadi.

7. Kengash maktabning moliyaviy-xo'jalik faoliyati ochiqchiligi va shaffofligini nazorat qiladi. Maktabning moliyaviy faoliyatida noqonuniy xatti-harakatlar, mablag'larning maqsadsiz sarflanishi yoki

noqonuniy o'zlashtirish, noqonuniy pul yig'imi kabi holatlar aniqlangan taqdirda Xalq ta'limi vazirligining audit xizmati va boshqa huquqni muhofaza qiluvchi idoralarni xabardor qiladi.

8. Kengash ta'lim muassasasi direktori va direktor o'rinbosarlarining boshqaruv faoliyati, ta'lim-tarbiya jarayoni sifatli tashkil etilishi hamda o'quvchilar, ularning o'ta-onalaridan noqonuniy pul yig'imi undirilmagligi bo'yicha jamoatchilik nazoratini o'rnatadi. Ta'lim muassasasi o'quvchilar va ularning o'ta-onalaridan turli xil sabablar bilan Kengash a'zolari, ta'lim muassasasi rahbari va boshqa xodimlari tomonidan pul mablag'larini yig'ish qat'iy qat'iy taqiqlanadi.

9. Kengash faoliyatiga ta'lim muassasasi rahbari, hududiy boshqarmalar, mahalliy hokimliklar va boshqa tashkilotlar aralashuviga yo'l qo'yilmaydi.

10. Kengash raisi, kotibi va a'zolari jamoatchilik asosida amalga oshiradigan Kengashdagi faoliyati yuzasidan intizomiy javobgarlikka tortilishi mumkin emas.

Farzandingiz ta'lim olayotgan maktabda Kuzatuv kengashi faoliyati yo'lga qo'yilganmi?

O'zbekistonda «Kundalik» elektron jurnali va kundaliklar tizimi sinovda

Xalq ta'limi tizimi rahbar va mutaxassis xodimlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish institutida «KUNDALIK» ta'lim platformasidan foydalanish bo'yicha o'quv-seminar o'tkazildi. Besh kun davom etgan seminarda ishtirokchilarga elektron jurnalni to'ldirish, unga uy vazifalari va dars rejalari hamda e'lonlarni kiritish, o'quvchilarni baholash hamda tizimni boshqarish bo'yicha batafsil ma'lumot berildi.

O'quv mashg'ulotlaridan so'ng ishtirokchilar «KUNDALIK»ni amaliyotda sinab ko'rib, platforma ishlab chiqaruvchilariga o'z fikrlarini bildirishdi. Pedagoglarning kelgusi o'quv yilidan yurtimizdagi barcha maktablarda mazkur tizimni joriy etish borasidagi taklifi mutaxassislar tomonidan inobatga olindi.

Eslatib o'tamiz, 2018-yilning oktabr oyida Xalq ta'limi vazirligi hamda «KUNDALIK» kompaniyasi maktabda elektron jurnal va kundaliklarni joriy etish bo'yicha loyihani amalga oshirishi to'g'risida xabar berilgan edi. Mazkur tashabbus ta'lim jarayoniga AKTni joriy etish bo'yicha kelib tushgan arizalarni o'rganish natijasida Xalq ta'limi vazirligi tomonidan ma'qullangan. Endilikda «KUNDALIK» kompaniyasi barcha xarajatlarni o'z zimmasiga olgan holda mazkur tizimni joriy etish, faoliyatini ta'minlash va rivojlantirish ishlarini olib boradi.

Tizim onlayn tarzda o'qituvchilarning darslarini rejalashtirish, dars jadvallarini tuzish, o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi va davomatini elektron jurnal va

kundaliklarda qayd etib borish, shuningdek, ta'lim boshqaruv organlari va muassasalarga statistik hisobotlarni shakllantirish uchun xizmat qiladi.

«KUNDALIK» tizimi o'quvchilar va ularning o'ta-onalarga 24 soat davomida baholar va uy vazifalari haqidagi ma'lumotlarni kuzatib borish imkonini beradi. Shu bilan birga, ular himoyalangan ijtimoiy tarmoq orqali muloqot qilishlari hamda onlayn kutubxona va ta'limga oid mediaresurslardan foydalanishlari mumkin.

— «KUNDALIK» loyihasi bilan ishlash uchun internetga ulangan kompyuter bo'lsa, kifoya. Bundan tashqari, o'qituvchilar mobil qurilmalar uchun moslashtirilgan versiyadan ham foydalanishlari mumkin, — deydi kompaniya vakili Yuriy Boyko.

— 2018-yilning noyabr oyida Rossiya mutaxassislari bilan birgalikda kundalik.uz loyihasi bo'yicha dastlabki ishlarni boshladik, — deydi Yunusobod tumanidagi 235-maktab direktori Mo'mina Sulaymonova. — Dastlab mazkur dastur 3-, 8-, 10-sinflarda sinaldi. Albatta, birinchi qadamda biroz qiyinchiliklar ko'zga tashlandi. Ro'yxatni shakllantirish bo'yicha amaliy maslahatlar berilganidan so'ng ishimiz yanada osonlashdi. Mazkur loyiha o'quvchilarni baholash hamda o'qituvchilarning kundalik rejasini kiritishda ancha qulayliklar yaratdi. Loyihaning har tomonlama qulayligi, ayniqsa, direktorning o'quv ishlari bo'yicha o'rinbosarlarining ishi osonlashgani jamoamizga manzur bo'ldi. Dastlab loyihada ishtirok etgan 7 nafar o'qituvchi keyingi bosqichlarda ta'lim maskanimizdagi barcha pedagoglarga bu tizimning qulayliklarini o'rgatib boradi.

Xabaringiz bor, joriy yilda Nukus hamda Xiva shahrida Prezident maktablarining qurilishi boshlangan edi. Ayni paytda poytaxtimizning Mirzo Ulug'bek tumanida ham Prezident maktabini qurish ishlari olib borilmoqda.

Eslatib o'tamiz, 2019-yilning 20-fevralida Prezident Shavkat Mirziyoyev "Prezident maktablarini tashkil etish to'g'risida"gi qarorni imzolagan edi. Hujjatga ko'ra, Prezident maktablari mamlakatning barcha hududlarida bosqichma-bosqich tashkil etiladi.

o'lib boriladi va "STEAM — ta'lim" (Science — tabiiy fanlar, Technology — texnologiya, Engineering — texnik ijodkorlik, Art — san'at, Mathematics — matematika) dasturi asosida olib boriladi.

Prezident maktabining 9—11-sinflarida ta'lim olish

Mirzo Ulug'bek tumanida Prezident maktabi qurilishi boshlandi

Prezident maktablariga qabul Xalq ta'limi vazirligi tomonidan yurtimiz ta'lim muassasalarining 4-sinf bitiruvchilari orasida belgilangan tartibda o'tkaziladigan mintiqiy fikrlash testlari, yozma imtihon va suhbat natijalariga ko'ra amalga oshiriladi. Maktabning yillik qabul kvotasi 24 nafar o'quvchidan iborat bo'lib, ikkita sinfga bir xil — 12 nafardan o'quvchi taqsimlanadi. Birinchi o'quv yilida esa har bir Prezident maktabining 5—10-sinflariga jami 144 nafar o'quvchi qabul qilinadi.

O'quv jarayoni xorijiy ta'lim muassasalari bilan hamkorlikda ishlab chiqilgan o'quv reja va dasturlar bo'yicha ingliz tilida

o'quvchilarning qiziqishiga ko'ra ayrim fanni tanlash va ularni o'rganish darajasini inobatga olgan holda individual o'quv jarayoni asosida amalga oshiriladi.

Prezident maktablari bitiruvchilari belgilangan tartibda davlat tomonidan tasdiqlangan shahodatnoma, attestat bilan bir qatorda, xalqaro darajadagi tegishli dastur diplomi (International Baccalaureate, Advanced Placement yoki International Advanced Levels)ga ega bo'ladi. Bu esa o'z navbatida xorijiy o'quv yurtlariga kirish imkonini oshiradi.

Kembrij universitetining Cambridge Assessment

International Education brendi ostida faoliyat yurituvchi Imtihon Kengashi Prezident maktablariga qabul imtihonlarini tashkil etishi kutilmoqda.

Prezident maktablari: direktorning ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosarligi lavozimiga nomzodlar uchun tanlov boshlandi

Prezident maktablari o'quvchilarini haqiqiy vatanparvar va yuksak ma'naviyatli etib kamol toptirish bo'yicha o'z dasturingizni internet orqali tavsiya eting va direktorning ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari lavozimiga tayinlanish imkoniyatini qo'lga kiriting!

Davlatimiz rahbari tomonidan Prezident maktablarini tashkil etish bo'yicha tashabbus e'lon qilinishida mazkur maktablarda haqiqiy vatanparvar va mamlakat rivojiga o'z hissasini qo'sha oladigan, yuksak ma'naviyatli yoshlarni tarbiyalash eng muhim vazifalardan biri ekanligi alohida ta'kidlangan edi.

Prezident maktablarida direktorning ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari lavozimida ishlash istagingiz bo'lsa, yosh avlodni barkamol va ma'naviy yetuk tarbiyalash bo'yicha takliflaringizni — "Facebook" ijtimoiy tarmog'iga **prezident maktablari manaviyat** heshtegi bilan yozing. Keyin esa, <http://bit.ly/pmmanaviyat-hr> havolasi orqali ro'yxatdan o'ting. Ushbu taklifingiz yoki uning OAVda e'lon qilingan havolalarini ko'rsatib, quyidagi formani to'ldiring.

Eng yaxshi taklif mualliflari Prezident maktabida direktorning ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari lavozimiga nomzod sifatida suhbatga taklif etiladi.

Taklif va mulohazalaringiz 22-aprel kunga qadar chop etilishi lozim.

Xalq ta'limi vazirligi axborot xizmati

O'zbekiston Milliy axborot agentligining uza.uz saytida "Ko'zbo'yamachilik: maktablar reytingi imtihonlarida o'quvchi o'rniga boshqa o'quvchi kirishi aniqlandi" hamda kun.uz saytida "Ko'zbo'yamachilik: namunali maktablarda imtihonda o'quvchi o'rniga boshqa o'quvchi kirganligi aniqlandi" nomli maqolalar chop etildi.

Xalq ta'limi vazirligi izohi

Xalq ta'limi vazirligi mazkur maqolalar bo'yicha quyidagicha izoh bildiradi: Prezident Sh.Mirziyoyevning 2018-yil 5-sentabrdagi «Xalq ta'limini boshqarish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi farmoniga muvofiq, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi va Xalq ta'limi vazirligining 2018-yil 17-dekabrdagi qo'shma qarori bilan "Umumta'lim muassasalarining faoliyati samaradorligini baholash mezonlari" tasdiqlangan.

Umumta'lim maktablari faoliyati samaradorligini baholash jarayoniga jami umumta'lim maktablarining 10 foizi, shu jumladan, Buxoro viloyatidagi umumta'lim maktablarining 50 tasi qamrab olinishi rejalashtirilgan. Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasining 2019-yil 28-martdagi "Umumta'lim muassasalar reytingini aniqlash jarayoniga oid nazorat ishlari va ijtimoiy so'rovnomalarni o'tkazish to'g'risida"gi buyrug'iga asosan ishchi guruhi tomonidan 8–15-aprel kunlari umumta'lim maktablarining 9-sinf o'quvchilaridan (ona tili fanidan diktant, matematika fanidan yozma ish) nazorat ishlari olinmoqda. Davlat inspeksiyasining buyrug'iga asosan, 9-sinfar ichidan qur'a tashlash yo'li bilan 1 ta sinf tanlanib, nazorat ishlari olinishi belgilangan. Buxoro shahridagi 17-, 35- hamda 38-umumta'lim maktablari tomonidan jarayon boshlangunga qadar yetib kelmagan o'quvchilar o'rniga

boshqa sinf o'quvchilari kiritilgan. Bu holat respublika ishchi guruhi a'zolari tomonidan o'quvchilarning shaxsi birma-bir o'rganilganda aniqlangan va belgilangan tartibda dalolatnoma rasmiylashtirilgan. Yuqoridagi holatlarga yo'l qo'yganligi uchun Buxoro shahridagi 17-(X.Burhonova), 35-(G.Ravshanova), 38-(M.Mirakova) umumta'lim maktablari direktorlariga viloyat xalq ta'limi boshqarmasining 2019-yil 9-apreldagi buyrug'i bilan "Hayfsan" intizomiy jazo chorasi e'lon qilindi.

Umumta'lim muassasalar reytingini aniqlash jarayoniga qamrab olingan qolgan maktab direktorlari ham bunday holatlarga yo'l qo'y-maslik bo'yicha qat'iy ogohlantirildi.

Xalq ta'limi vazirligi joylardagi mutasaddilarni umumta'lim muassasalar reytingini aniqlash jarayoniga oid nazorat ishlari va ijtimoiy so'rovnomalarni o'tkazish jarayonida shaffoflik va adolat mezonlariga rioya etishga chaqiradi.

**Xalq ta'limi vazirligi
axborot xizmati**

Davlatimiz rahbarining 2018-yil 19-20-yanvar kunlari Surxondaryo viloyatiga tashrifi davomida bergan topshirig'i, shuningdek, "Yoshlarni ma'naviy-axloqiy va jismoniy barkamol etib tarbiyalash, ularga ta'lim-tarbiya berish tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaroriga muvofiq, bu yil ilk bor umumta'lim maktablarining 11-sinf bitiruvchilariga o'qishda erishgan muvaffaqiyatlari hamda namunali xulqi uchun oltin va kumush medallar beriladi.

Xabaringiz bor, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi 2019-yil 22-fevraldagi "Umumiy o'rta ta'lim muassasalar va akademik litseylarning iqtidorli bitiruvchilarini oltin va kumush medallar bilan taqdirlash tartibi to'g'risida"gi qaroriga muvofiq, bitiruvchilarni oltin va kumush medallar bilan taqdirlash joriy etildi.

Xalq ta'limi vazirligi tomonidan hududiy boshqarma boshliqlariga oltin va kumush medallarning berilishida Nizom talablariga qat'iy rioya etish hamda adolat va shaffoflikni ta'minlash mas'uliyati yuklatildi.

Hududiy boshqarma boshliqlaridan joriy o'quv yilida oltin va kumush medallarga nomzod o'quvchilar ro'yxati (buyurtma) olindi va tahlil qilindi.

Tahlillarga ko'ra, o'tgan 2016-2017-o'quv yilida 9-sinfni 15950 nafar o'quvchi a'lo darajali shahodatnoma bilan tamomlagan (asosiy da'vogar), 2018-yilning noyabrida bu ko'rsatkich respublika bo'yicha 9538 nafar (6412 taga kamaygan), 2019-yilning fevral oyida esa 7857 nafarni tashkil etib, 1681 taga kamaygan. Qaror qabul qilinganidan so'ng olib borilgan tushuntirish ishlari natijasida oltin va kumush

medallarga nomzod o'quvchilar 5638 nafarni tashkil etib, 2219 taga kamaygan.

Ayni vaqtda vazirlik ishchi guruhi tomonidan joylarda o'quvchi, ota-onalar hamda pedagoglar orasida bitiruvchilarni oltin va kumush medallar bilan rag'batlantirishda adolat, shaffoflikni ta'minlash yuzasidan keng tushuntirish hamda targ'ibot ishlari olib borilmoqda.

Shuningdek, oltin va kumush medallarga buyurtmalarining haqqoniyligi o'rganilmoqda.

Xalq ta'limi vazirligi oltin va kumush medallar bilan o'quvchilar ma'naviy rag'batlantirilib, o'qishda erishgan muvaffaqiyatlari hamda namunali xulqi uchun taqdirlanishini, medallarga ega bo'lgan bitiruvchilarga oliy o'quv yurtlariga kirishda imtiyozlar belgilan-maganligini bitiruvchilar va ularning ota-onalariga, qolaversa, keng jamoatchilikka yana bir bor eslatib o'tadi.

"Eng yaxshi rus tili o'qituvchisi" tanlovining 1-bosqichi g'oliblari aniqlandi

Xalq ta'limi vazirligi, «Sharq ayoli» xalqaro ayollar jamoat jamg'armasi hamda Rossiyaning "Russkaya gumanitarnaya missiya" ("Rus gumanitar missiyasi") tashkiloti tomonidan "Eng yaxshi rus tili o'qituvchisi" tanlovi o'tkazildi. Tanlovning 1-bosqichida yurtimizdagi umumiy o'rta ta'lim muassasalarining rus tili va adabiyoti fani o'qituvchilari ishtirok etdi.

Mazkur loyihaning asosiy maqsadi o'zbekistonlik rus tili fani o'qituvchilari malakasini oshirish, rus tili va adabiyotini o'qitishning yangi pedagogik usullarini ta'limga joriy etish, shuningdek, pedagoglarning kasbiy va kommunikativ ko'nikmalarini oshirishdan iborat.

Ishtirokchilar "Russkaya gumanitarnaya missiya" tashkiloti, Rus tili va adabiyoti

o'qituvchilarining xalqaro uyushmasi hamda «Sharq ayoli» xalqaro ayollar jamoat jamg'armasi vakillaridan tuzilgan maxsus komissiya tomonidan baholandi. 36 nafar o'qituvchi g'olib deb topilib, keyingi bosqichga yo'l oldi.

G'oliblar 17–19-aprel kunlari Toshkent shahrida o'tkaziladigan seminarda ishtirok etadi. Seminar doirasida ishtirokchilar tajriba almashish bilan birga, rus tili fanini o'qitish metodikasi bo'yicha mahorat darslarida qatnashadi. Mahorat darslarini Rossiya universiteti professorlari o'tishi belgilangan.

Tanlovning ikkinchi bosqichi 1–31-may kunlari bo'lib o'tadi. 10 nafar g'olib Rossiyaga besh kunlik sayohat qilish imkoniyatini qo'lga kiritadi.

Ekologiya va biz

Atrof-muhitning ozo-daligi, daraxt va gullar-ni yashnab turishi ko'ngillarga huzur baxsh etadi. Farzand-larimizni ham ana shu tabiat go'zalligini saq-lashga, o'simlik va hay-vonot dunyosiga g'am-xo'rlik qilishga o'rga-tishimiz kerak. Uchtepa tumanidagi 296-umum-ta'lim maktabida fan oyligi doirasida "Ekologiya va biz" mavzusida tadbir bo'lib o'tdi.

Tadbirda o'g'il-qizlar sahna ko'rinishlari orqali ko'cha-ko'ydagi ekologiya bilan bog'liq muammolarni ko'rsatib berishdi.

— Aqlar, yo'l chetlariga tashlanadigan chiqindilar yig'ilib, dunyo bo'yicha bir kunda 5 milliard 754 million kg.ni tashkil etar ekan, — deydi geografiya fani o'qituvchisi Saida Nizomova. — Atrof-muhitga bunday salbiy munosabat nafaqat tabiat, balki insonlar salomatligiga ham zararli ekan ta'kidlandi.

Tadbirda tumandagi ta'lim muassasalarining tabiat, geografiya va boshlang'ich sinf o'qituvchilari hamda ota-onalar ishtirok etdi.

Burhon RIZOQULOV olgan suratlar.

2019-yil 13-aprel, № 28 (9197)

Darsliklar yaratishda halol raqobat va tanlov bo'lsin!

Respublika ta'lim markazida darsliklar muhokamasini kuzatdim va bir narsaga amin bo'ldim: bunday ekspertlar va bunaqangi yondashuv bilan hech qachon sifatli darsliklar paydo bo'lmaydi! Sababi, darslik tayyorlash jarayoni guruhbozlikka aylantirib olingan. Ekspertlarning o'zlari yoki ularning yaqin kishilari darslik yozadi, o'zlari muhokama qilib, o'zlari tasdiqlashadi. U davraga kimdir adashib qo'yozma taqdim qilsa, uni ekspertizadan o'tkazmaslik uchun ming xil bahona topiladi: bu yerda mavzu noto'g'ri yoritilgan, bu savol noo'rin qo'yilgan va hokazo. "Lekin nega aynan bularning fikri 100 foiz haqiqat bo'lishi kerak? O'quvchida Davlat ta'lim standartlarida belgilangan kompetensiyalarni shakllantirishning, fanga qiziqirishning boshqa, muqobil yo'llari ham bo'lishi mumkin emasmi?", deyidigan odam yo'q.

Darsliklar muhokamasidagi qiziq bir holat: bir kishi "gaplarning turi 3 ta", desa, boshqasi "yo'q, 4 ta", yana biri "g'azalning bu turi bunaqa nomlanadi", ikkinchisi "yo'q, unday emas, bunday nomlanadi", deya bir-biriga navbat bermaydi. Axir, muhtaram olimlar o'zlari yakdill xulosaga kela olmasa, buning uchun maktab o'quvchisi jabr chekishi kerakmi? Maktab ta'limining maqsadi bolaga gapning nechta turi borligini emas, og'zaki yoki yozma nutqda gaplarni qanday ishlatishni o'rgatish emasmi? Yoki g'azalning bu turi nima deb nomlanishini emas, o'qiganda ma'nosi tushunishni o'rgatish emasmi? Darsliklar o'quvchida Davlat ta'lim standartlarida belgilangan kompetensiyalarni shakllantirishi kerak, olimlarning bahstlab fikrlarini bolaga yodlatish emas, darslik yozishdan maqsad esa — o'zining olimligini, o'z nuqtayi nazari to'g'riligini maktab o'quvchisiga isbotlash bo'lmisligi kerak!

Shuning uchun darsliklar ekspertizasiga va ekspertlarni

tanlashga yondashuvni tubdan o'zgartirish lozim. Avvalo:

1. Manfaatlar to'qnashuvining oldi olinishi kerak.

2. Darsliklar Davlat ta'lim standartlarida belgilangan kompetensiyalarni o'quvchida shakllantirishga xizmat qilishi nuqtayi nazaridan tahlil qilinishi lozim.

3. Darslik muallif(lar)ining metodik va ijodiy erkinligi tan olinishi va hurmat qilinishi zarur (hamma darslik bir xil, ayrimlar xohlagan qolpida bo'lishi shart emas!). Davlat ta'lim standartlarida belgilangan kompetensiyalarni o'quvchida shakllantirish yo'llari har xil bo'lishi mumkin.

4. Ekspertlar noxolis, subyektiv fikr bildirganda ekspertiza qilinayotgan darslik muallif(lar)ining o'z nuqtayi nazarini, metodik yondashuvini himoya qilish mexanizmi ham o'ylab ko'rilishi kerak.

Gap faqat imlo xatolarida emas. Adabiyot darsliklaridagi asosiy maqsad asar haqida o'quvchiga yagona to'g'ri tahlilni singdirish bo'lib qolgan. Bunday yondashuv bilan adabiyotni tushunadigan, mutolaani sevadigan o'quvchini

tarbiyalab bo'lmaydi. Biz universitetimizda hamkasblarimiz bilan adabiyot o'qitishning yangicha metodikasi asosida (aslida bu metodika asosida xorijiy davlatlarda anchadan beri darsliklar yaratiladi, biz uchun esa yangi) 11-sinf uchun qo'llanma yaratgan edik. Nashr ettirish uchun RTMDan xulosa olmoqchi bo'ldik (o'zimiz homiy topib, xususiy nashriyotlarda chiqarishni rejalashtirgandik), lekin ekspertizaning bunchalik noxolis o'tishini, darslik mualliflari har qanday yangilikni o'z "bizneslari"ga, o'z monopoliyalariga tahdid sifatida qabul qilishlarini kutmagan edik. Mana o'sha xulosalar:

Birinchi misol. Biz RTMDagi IMKga taqdim qilgan qo'llanmaga Chexovning faqat dasturdagi "Garov" hikoyasini emas, "Xameleon" va "G'ilof bandasi" hikoyalari ham kiritgan edik. IMKdagi mutaxassislariga bu taklifimiz yoqmadi. Xo'p, "Garov"ni darsda o'tsa, qolgan ikki hikoyani o'quvchi mustaqil o'qishi mumkin-ku. Bu uch hikoya Chexov hikoyanavisligining uch qirrasini, uch davrini ko'rsatadi edi va o'quvchi bu qirralarni tushunishi uchun savol va topshiriqlar ham kiritgan edik.

Ikkinchi misol: dasturimizga "Ruhlar isyoni" asaridan oldin Britaniya ensiklopediyasidan Nazrul Islom haqida ma'lumot kiritilgan edi (bilasiz, asar Nazrul Islomga bag'ishlangan). Ensiklopediyada Nazrul Islom haqidagi ayrim ma'lumotlar (necha yil umr ko'rgani, qachon kasallikka uchrangani) dostonidagi ma'lumotga to'g'ri kelmadi. Bu ham IMK a'zolari uchun ma'qul bo'lmadi. Lekin "Badiiy asar Erkin Vohidovniki, ayrim ma'lumotlar, yillar mos

kemasligi tabiiy hol", deyidigan odam topilmadi. Qo'llanmaga bu ma'lumotni o'quvchiga asarni tushunishga yordam berish maqsadida qo'sh-gandik.

Uchinchi misol: 11-sinfda "Go'ro'g'li" dostoni o'rganilishi ko'zda tutilgan. Biz qo'llanmaga dostonning ikki variantidan (Xorazm va Samarqand) parcha berib, o'quvchiga ularning til va badiiy xususiyatlarini solishtirishga oid topshiriqlar bergan edik. Bu yangilik ham "o'zini oqlamadi". Sababini hech kim izohlab bermadi.

Xo'sh, o'rta maktabda xalq dostonlarini o'tishdan maqsad nima? Shunchaki o'quvchi shunaqa doston ham bor ekan deb, darslik mualliflarining doston haqidagi fikrlarini yod olishi kerakmi? Yoki Chexovning "Garov" hikoyasini o'qitishdan-chi? Biz qo'llanmaga nazariy ma'lumotlarni ham o'quvchi uchun tushunarli tarzda singdirib, ularni ham asar tahlilida ishga soldirishga harakat qilgandik. Bilamiz, "Garov"da yozuvchi retrospektiva usulidan foydalangan. Bir topshirig'imizda retrospektiva haqida qisqa ma'lumot

berib, Chexov bu usulni nega qo'llagan deb o'ylaysiz, voqealarni xronologik tarzda bayon qilsa nima o'zgaradi?" deb so'raganmiz. Muhtaram ekspertlarimiz fikricha, bunday qilish mumkin emasmi. Darslik faqat o'quvchining o'qigan narsasini, "asar haqida" bo'limida darslik mualliflari chaynab bergan "tahlil"ni qaytarishga o'rgatishi kerakmi? O'quvchini mustaqil fikrlash, izlanishga o'rgatish kerak emasmi?

Mayli, Angliya, AQSh, Yaponiya singari rivojlangan davlatlar emas, ko'p jihatdan ta'lim tizimimiz o'xshash bo'lgan Rossiya o'laylik. Bitta fandan o'qib mualliflarning o'nlab nomdagi darsliklari tasdiqlangan. Hammasida yondashuv har xil. Hatto adabiyot darsliklariga kiritilgan asarlarga har xil. Lekin hammasi ham maorif vazirligi tasdiq'idan o'tgan. O'qituvchi o'z o'quvchilaridan kelib chiqib mosini tanlaydi. Darslik mualliflari orasida halol raqobat bor. Raqobat bor joyda esa sifat bo'ladi. Bizda esa darslik yozish tanish-bilishchilik va monopoliyaga aylantirilgan, chunki muhtaram mualliflar gonorarga ishqiboz. Raqobat va tanlov bo'lmagandan keyin, o'qituvchi va o'quvchi darslik sifatsiz bo'lsa ham, ishlatishga majbur.

Komil JALILOV,
Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti o'qituvchisi

Tahririyatdan: Hukumat qarori bilan 2019-yil 5-aprelda Umumta'lim maktablari uchun muqobil darsliklarni yaratish va ulardan foydalanish to'g'risidagi nizom tasdiqlandi.

Aytish mumkinki, ushbu Nizom asosida maqolada ko'tarilgan bir qancha muammolarga yechim topiladi. Muqobil darsliklarga qo'yiladigan talablar Xalq ta'limi vazirligi tomonidan ishlab chiqiladi.

Vazirlik keyingi o'quv yillari uchun tavsiya etiladigan yaratiladigan darsliklar va o'quv-metodik qo'llanmalarining ro'yxatini hamda ularga qo'yiladigan talablarni ommaviy axborot vositalari va vazirlikning rasmiy veb-sayti orqali bir yil oldin e'lon qiladi.

E'tiborli jihat, ushbu jarayonda 95 foizdan yuqori ball olgan muqobil darsliklar maktablari uchun ijara tizimi asosida yaratilgan darsliklar bilan bir qatorda ixtiyoriy foydalanishga tavsiya etiladi.

"To'polonchi" Sunnatillo

"10-sinf o'quvchilari orasida Sunnatillo eng tartibsiz o'quvchi bo'lsa kerak", deb kirib keldi geografiya fani o'qituvchisi. Kimyo fani o'qituvchisi unga qo'shimcha qilib, dafar-kitobini tashlab kelishini tanqid qildi. Yana bir o'qituvchi esa mashg'ulotlarda o'quvchilarning diqqatini bo'lib, hamмага xalal berishini aytdi. Men esa unga yaxshi muomalada bo'lib, xulqi va qaysarligini nuzatish fikrini berdim. Chet tili o'qituvchisi bu taklifga qarshi chiqib, iliq gapirgan kishini qo'rqoqqa chiqarishini iddao qildi.

Yosh pedagoglarning o'quvchi ustidan shikoyatini eshitsam, maktabda yomon o'quvchi bo'lmisligi, toqat qilib ularning ko'ngliga yo'l topish to'siqlarga yechim ekanini ta'kidlayman. O'sha tartibsiz o'quvchi ham inson farzandiku, nahotki inson insonni tushunishi qiyin bo'lsa? Balki biror muammo boridir.

O'zimcha o'ylayman: 10-sinfga hech dars bermagan ekanman, u qanaqa bola ekan-a? Bilishimcha, uning otasi tadbirkor, onasi hamshira bo'lib ishlaydi. Ota tomondan buvisi va bobosi

o'qituvchilikdan nafaqaga chiqqan. Yana savol tug'iladi: shunday ziyoli oilaning bolasi nega gapuqmas bo'lib boryapti ekan? O'quvchining axloqi bir qulmda to'satdan qoniqarsiz bo'lib qolmaydi. Qaysidir sabab uni yil va oyilar davomida shunday holga olib keladi. Bu holatda dakki-yu dashnomlar aks ta'sir ko'rsatishi mumkin. Mana shu fikrlar xayolimni chulg'ab yurgan kunlari adabiyot fani o'qituvchisi betob bo'lib qolgani bois 10-sinfga dars o'tish zimmamga tushdi.

O'qituvchi minbari

Dars boshlangach, barcha o'quvchilarga sekin razm solib chiqdim. Orqa partada o'tirgan rangpargina bola e'tiborimni tortdi. U bukchayib o'tir-gancha, boshini qo'llari bilan changal-lab olgan edi. Yoniga borib, sekingina so'radim:

- Mazang yo'qmi, nima bo'ldi?
- Ha, ustoz, boshim og'riyapti.
- Isming nima?
- Sunnatillo.

Bir muddat unga tikilib qoldim. Bu o'qituvchilar muhokamasidan tushmay kelayotgan o'sha "tartibsiz" o'quvchi edi. Bolaning yuz ifodasi, ma'noli nigohi men eshitgan ta'riflar asossizligini aytib turardi.

— Sen davolanishing kerak unda, sog'lig'ingga e'tibor ber, — dedim. —

Istasang maktab hamshirasiga ko'rinish kelishining mumkin.

— O'tib ketar...

Dars mavzusini tushuntirish uchun doska yoniga bordim va yangi mavzuni yozib, uy vazifasi bo'yicha o'quvchilar bilan savol-javob qila boshladim. Goh-goh Sunnatillo razm solaman. U mashg'ulot o'tishiga umuman xalal bermadi. Hatto mavzu doirasidagi metodik o'yinda faollik ko'rsatib, yangi ma'lumotlarni tez ilg'ay olgani meni quvontirdi. Balki unga yaxshi muomalada bo'lganim ijobiy ta'sir etgandir. Bejiz otobobolarimiz "Yaxshi gap bilan inon inidan, yomon gap bilan pichoq qinidan chiqar" deb aytishmagan.

Sinfidagi har bir bolaning o'z qarashi, qobiliyati, psixologiyasi, xarakteri va ruhiyati bo'ladi. Uning qalbiga yo'l topish uchun esa tushunish, ruhiyatiga mos tarzda munosabatda bo'lish kerak. Bu borada yosh pedagoglar tajribali o'qituvchilarga tayanishi va ular bilan hammaslahat ish olib borishi maqsadga muvofiq.

Mohira NAJMIDDINOVA,
Shofirkon tumanidagi 4-maktab o'qituvchisi

“Qizlarjon” o'quvchi-qizlar sammiti

Bugungi kunda ro'y berayotgan muhim ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy o'zgarishlar yoshlar ongiga ta'sir qilmasdan qolmaydi va, o'z navbatida, bugun maktab partasida o'tirgan yosh avlod ertaga bizning qo'limizdan ishimizni oladigan, hayotimizni davom ettirib, o'zidan keyingi avlodga yetkazuvchi vorislar ekanligi ayni haqiqatdir.

Xalq ta'limi vazirining “Umumta'lim maktablari o'quvchilari o'rtasida “Ilm-fan — kelajak poydevori” shiori ostida “Qizlarjon” o'quvchi-qizlar sammitini tashkil etish va o'tkazish to'g'risida”gi buyrug'i asosida joriy yilning 23—26-mart kunlari Samarqand shahrida o'tkazilgan sammit hududlarda davom etmoqda...

Poytaxtimizda o'tkazilgan makmur sammit o'quvchi-qizlarning zamonaviy bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish, ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish, ularni kasb-hunarga o'rgatish, milliy urf-odat va an'analarga hurmat ruhida tarbiyalash, oilaviy hayotga tayyorlash, ilg'or tajribalarni ommalashtirish va qo'llab-quvvatlash maqsadida tashkil etildi. Umumta'lim mak-

tablariidagi “Qizlarjon” klubi faoliyatini takomillashtirish orqali qizlarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish maqsad qilingan sammitda Toshkent shahar xotin-qizlar qo'mitasi raisi D.Najmiddinova, shahar xalq ta'limi bosh boshqarmasi vakillari, Zulfiya nomidagi davlat mukofoti sovrindorlari so'zga chiqdilar.

Shuningdek, tadbirida Toshkent shahrida yashab ijod qilayotgan, o'z kasbining ustasi bo'lgan insonlar, el ardog'idagi san'atkorlar ham ishtirok etdi. Trenerlar va psixologlar tomonidan mavzu doirasida mashg'ulotlar o'tkazildi.

Sammit yakunida ishtirokchi qizlarga sertifikatlar topshirildi.

Asolat AHMADQULOVA

Ulkan iste'dod sohibi Abdulla Qodiriy tavalludining 125 yilligi munosabati bilan poytaxtimizdagi Abdulla Qodiriy nomi bilan ataluvchi istirohat bog'ida adabiy kecha bo'lib o'tdi.

Tadbirida O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi vakillari, adabiyotshunos olimlar, faxriy mehmonlar hamda o'quvchi-yoshlar ishtirok etdi.

Badiiy kechani ochgan Yozuvchilar uyushmasi raisining birinchi o'rinbosari Minhojiddin Mirzo Qodiriy hayoti va ijodi haqida qimmatli ma'lumotlarni aytib o'tdi. Shundan so'ng olim Sobir Mirvaliyev,

So'z san'atkori

adabiyotshunos Ibrohim G'afurov, yozuvchi Xurshid Do'stmuhammad, shoir Ikrom Otamurod buyuk yozuvchi hayoti va ijodi haqida o'z fikrlarini bildirdi.

Jumladan, Xurshid Do'stmuhammad yozuvchi haqida shunday dedi:

“Abdulla Qodiriy janrlar imkoniyatidan maksimal foydalangan yagona jurnalist. Birgina felyetonlarini oladigan bo'lsak, hajviy felyeton, tanqidiy felyeton har xil ohangda yozilgan. Tili achchiqligining sababi o'zi tug'ilgan joydagi noroziliklar va iztiroblarning shaxsan guvohi bo'lgan. Hech kimni ayamagan, yuzxotir qilmagan, matbuotga ishongan, matbuot so'zi achchiq bo'lsa, hayot yaxshi bo'ladi deb o'ylagan”.

Kecha ishtirokchilari Abdulla Qodiriy siymosini yana bir bor kashf etishdi. Uning o'lmas asarlari insonlar qalbidagi hech qachon so'nmaydigan mash'ala bo'lib qoldi.

Husniddin RAHIMOV,
O'zJOKU talabasi

Yuksak fikrlovchilar tanlovi

Toshkent shahrida faoliyat olib borayotgan “Registon” o'quv markazi yoshlarning intellektual salohiyatini oshirish, ma'naviyatini yuksaltirish yo'lida qator loyihalarga qo'l urmoqda.

Shu kunlarda markaz tomonidan 13 yoshdan 30 yoshgacha bo'lgan yoshlar o'rtasida o'tkazilayotgan esselar tanlovidan ham yuksak ma'naviyatli, mustaqil fikrlovchi va keng dunyoqarashga ega vatanparvar yoshlar safini kengaytirish, ularda turli illatlarga qarshi mafkuraviy immunitetni shakllantirish kabi ezgu maqsadlar ko'zlangan.

Tanlov shu yilning 1-mayigacha davom etadi. E'tiborli tomoni shundaki, qoidaga ko'ra, tanlovda yoshlar faqat bir mavzu bo'yicha qo'lyozma tarzida 12 varaqli daftarga hajmi 500 so'zdan kam bo'lmagan, o'zbek, rus va ingliz tillarida yozgan esselari bilan ishtirok etishi mumkin.

Tanlov g'oliblarini taqdirlash marosimi shu yilning 19-may kuni “Yoshlar ijod saroyi”da o'tkazilishi rejalashtirilgan. Tanlovning asosiy g'oliblari uchun “Nurli kelajak sari” nomli trening tashkil etiladi.

MUXBIRIMIZ

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universitetida “Audiovizual va internet jurnalistikasi nazariyasi, amaliyoti va ta'lim jarayoniga innovatsion yondashuvlar” mavzusida ilmiy-amaliy konferensiya bo'lib o'tdi.

Dron jurnalistikasi joriy etiladi

Anjumanda yurtimizdagi OTM professor-o'qituvchilari, talabalar, Jurnalistlar ijodiy uyushmasi vakillari hamda OAV xodimlari ishtirok etdi.

— Bugun har sohada, shu jumladan, jurnalistikada ham innovatsion o'zgarishlar kuza-tilyapti. Ammo internet tezlighining pastligi, texnik ta'minotning to'liq emasligi jurnalistika sohasining oqsashiga sabab bo'lmoqda, — deydi konferensiya ishtirokchisi, O'zDJTU xalqaro jurnalistika fakulteti dekani Amrullo Karimov. —

Ushbu konferensiyada aynan shu masala ko'rib chiqildi. Tasvirlar sifatini oshirish, uning kuchidan foydalanish maqsadida dron jurnalistikasini joriy etish, mobil jurnalistikani rivojlantirish haqida so'z bordi.

Konferensiyada muhokama qilingan dolzarb mavzular haqidagi maqolalar ilmiy to'plam holida nashr etilishi rejalashtirildi. Eng yaxshi ma'ruza va ilmiy axborotlar mualliflari maxsus sertifikat bilan taqdirlandi.

Sitora ALIQULOVA,
O'zJMU talabasi

Bir kunda 200 ta kitob

Kegeyli tumanidagi 39-maktabga ham sobiq o'quvchilar — Berdaq nomidagi Qoraqalpog' davlat universiteti “Arxeologiya” kafedrasini mudiri, tarix fanlari nomzodi Salamat Sulaymanov, O'zbekiston Yoshlar Ittifoqi Qoraqalpog'iston bo'limi vakili Musa Aljanov va Zulfiya nomidagi davlat mukofoti sohibasi Nesibeli Mambetirzayeva kitob jamlanmalari bilan kelishdi.

Ular o'zlari sevib o'qigan o'zbek, qoraqalpog' va jahon adabiyoti durdonalarining eng

sara namunalarini o'quvchilarga ulashishdi. Mehmonlar o'quvchilar bilan o'zi o'qigan davr va

bugungi sharoitlar haqida suhbatlashdi.

Shu kunning o'zida o'qituvchilar va o'quvchilarning o'ta-onalari tomonidan ham ko'plab adabiyotlar maktab kutubxonasiga sovg'a qilindi.

— Maktabimizni bitirib, bugungi kunda turli sohalarida faoliyat yuritayotgan sobiq o'quvchilarimizning “O'zim o'qigan maktabga mening kitob sovg'am” aksiyasida faol ishtirok etayotgani yoshlarimiz uchun katta ibrat maktabi bo'lmoqda, — deydi maktab direktori Joldas Sarshayev. — Bir kunning o'zida kutubxonamiz ikki yuzga yaqin adabiyot bilan boyidi.

Paro'azxan NURKASHOVA,
39-maktab kutubxonachisi

Toshkent shahridagi 244-maktabda kitob marafoni o'tkazilmoqda. Sobiq bitiruvchilar tomonidan maktabga taqdim etilayotgan kitob to'plamlardagi o'zbek va jahon adabiyoti durdonalari, hajviy va psixologik asarlar o'quvchilarning mutolaaga ishtiyoqini oshirmoqda.

Ota-onalar tashabbusi

Ular sovg'a qilayotgan kitoblarning soni hozir 500 tadan oshdi. Ota-onalar ham ushbu tashabbusga o'z hissasini qo'shmoqda. Jumladan, Lola Kazakova, Farida Ro'ziyeva, Iroda Qodirova va Madina Muxsiyevalar olib kelgan kitoblarning orasida barcha uchun sevimli bo'lgan “Jinoyat va jazo”, “Sariq devni minib”, “Orziq kutaman ertani”, “Ufq” singari romanlar bor.

Xurshida RAHMONOVA,
shu maktab o'qituvchisi

O'qituvchi nimani o'ylaydi?

✓ Bir soatlik dars — bu bitta yirik asar yozish bilan barobar. O'qituvchi yozuvchi bo'lmog'i, yaratgan “asari” esa o'quvchilar qalbiga yetib bormog'i lozim.

Oybek URUNOV

✓ Oldin o'quvchilarimizdan kelajakda kim bo'lishini so'rasak, albatta, qaysidir soha yoki kasb egasi bo'lmoqchiligini aytardi. Endi bu savolga ularning javobi o'zgardi. “Uchta oliy o'quv yurtini tanlayman. Imtihon topshiraman. Qaysi biriga kira olsam, o'sha kasbni egallayman”, deydi o'quvchi bo'lishdi.

Muzrob RAHMATOV

✓ O'qituvchi kechirimliligi va mehribonligi bilan o'quvchi ko'nglidan joy oladi. Bolaning kamchiligini yuziga solish va kamsitish — o'qituvchining eng katta xatosi.

Matluba NAVRO'ZOVA

✓ Bugungi kun o'qituvchisining dastlabki talabi savodxonlik va husnixat bo'lishi kerak. Ba'zi o'quvchilar bitta gapda ham bir nechta xatoga yo'l qo'ymoqda. Ustozlar, kelajak avlodning tilimizga bunday munosabatiga yo'l qo'ymaylik.

Dilafro'z BOBOJONOVA

✓ Ta'limda sinfdan sinfga qoldirishning o'zini oqlagan jihatlar ham bo'lgan edi. Bu o'quvchida mas'uliyat va javobgarlik hissinin yanada o'stiradi deb o'ylayman.

Muzaffar QOSIMOV

2019-yil 13-aprel, № 28 (9197)

Yangi maktab-internat

biologiya va kimyo fanlariga qiziquvchi
o'quvchilarni chorlaydi

Yurtimizda yoshlarning bilim darajasini oshirish, maktab o'quvchilariga sifatli ta'lim berib, ularning iqtidor va qobiliyatini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Jumladan, 2018-yilda Vazirlar Mahkamasining qaroriga muvofiq, Olmazor tumanidagi faoliyati tugatilayotgan Toshkent bank kolleji o'rnida Innovatsion rivojlanish vazirligi tasarrufidagi Abu Ali ibn Sino nomidagi yosh biologlar va kimyogarlar ixtisoslashtirilgan maktab-internati tashkil etildi.

2018-yil 6-aprel kuni O'zbekiston Respublikasi Prezidenti rahbarligida Fanlar akademiyasining O'simlik moddalari kimyosi institutida o'tkazilgan majlisda matematika, astronomiya, fizika va informatika fanlarining yaxshi o'qitilmasligi tanqid qilingan edi. Aytish kerakki, o'quvchilarning nafaqat fizika-matematika, balki biologiya va kimyo fani bo'yicha bilimi haminqadar. Ta'lim tizimida vujudga kelgan bunday muammolarning kelib chiqishiga — darsliklar va yuksak malakali o'qituvchilarning yetishmasligi, laboratoriyalar bo'lsa-da, amaliyot mashg'ulotlari uchun to'liq foydalanmaslik kabilarni sabab qilib ko'rsatish mumkin. Yosh biologlar va kimyogarlar ixtisoslashtirilgan maktab-internatini tashkil etishdan maqsad tibbiyot ilmining asoschisi, ulug' mutafakkir Abu Ali ibn Sino merosini qadrlash, kelajak avlod ongiga singdirish, ushbu fanlarga ishtiyoqmand yoshlarning fundamental fan asoslarini chuqur egallashlari uchun zarur shart-sharoit yaratish, o'quvchilarning ilmfanga qiziqishini kuchaytirish, mustaqil ilmiy tadqiqotchilik faoliyatini qo'llab-quvvatlash, shuningdek, xalqaro fan olimpiadalarida faol ishtirokini ta'minlash va yuqori natijalarga erishishi uchun zamin yaratishdir.

Innovatsion rivojlanish hamda Xalq ta'limi vazirlilari hamkorligida belgilangan kvota asosida mazkur maktab-internatga 2019-2020-o'quv yilida jami 320 nafar 7-10-sinf o'quvchisi qabul qilinadi. Keyingi o'quv yillaridan esa faqat 7-

sinfdan qabul qilish belgilangan.

Maktab-internatga qabul jarayonining shaffof va adolatli o'tishini ta'minlash hamda hujjatlarni qabul qilish va rasmiylashtirish vakolatli komissiya zimmasiga yuklatilgan.

Ta'lim muassasamizda o'qish istagidagi o'quvchi yoki ishlamochi bo'lgan o'qituvchilarga qulaylik yaratish maqsadida nomzodlarning hujjatlari maktab-internatning rasmiy veb-sayti orqali onlayn tarzda qabul qilinadi. Hujjatlar 2019-yil 1-iyundan 10-iyulgacha qabul qilinadi.

Maktab-internatga qabul suhrat va tanlov natijalariga ko'ra tashkil etiladi. Test sinovlarida ishtirok etgan va tegishli fanlardan 75 foizdan ortiq natija ko'rsatgan o'quvchilar ballar reytingi bo'yicha ketma-ketlikda qabul qilinadi.

O'quv muassasasida o'quv-tarbiya jarayonini xalqaro andozalar asosida tashkil etish maqsadida respublikaning barcha hududidan 40 nafardan ortiq yuksak malakali pedagog xodimni ishga olishni rejalashtirganmiz. Oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilari va xorijiy davlat ta'lim muassasalaridan ham soha mutaxassislari jalb etilgan.

Muassasada kimyo-biologiya fanlari chuqur o'rgatiladi. Shuningdek, bu yerda rus va ingliz tillari ham puxta o'qitiladi. O'quv yili davomida yutuqqa erishgan, iqtidorli va tashabbuskor o'quvchilar alohida rag'batlantiriladi. Maktabda o'quv jarayoni hamda ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish

sohalari uzviyligini ta'minlash maqsadida yurtimizdagi turli biologik xilma-xilliklar jamlangan hududlarda, oliy ta'lim va ilmiy-tadqiqot muassasalarida, Fanlar akademiyasining Botanika va Zoologiya institutlari va boshqa laboratoriyalarda amaliyot darslari o'tkaziladi. Shuningdek, o'quvchilarning darsdan bo'sh vaqtini samarali tashkil etish maqsadida Botanika, Zoologiya, Mikrobiologiya, Toshkent kimyo-texnologiya, Toshkent pediatriya tibbiyot institutlari va Farmatsevtika instituti hamda Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti bilan hamkorlik memorandumlari imzolandi.

Maktab-internatda zamon talablari asosida barpo etiladigan oshxona, "Innovatsion laboratoriya", "Aqli yoshlar" auditoriyasi va trenajor zali ham o'quvchilarning sevimli maskaniga aylanishi shubhasiz.

O'qituvchilarga ham yurtimiz va xorijning nufuzli oliy ta'lim muassasalarida malaka oshirishi, mustaqil ilmiy tadqiqot faoliyati bilan shug'ullanishi uchun shart-sharoit yaratiladi. Innovatsion rivojlanish vazirligining Innovatsion rivojlanish va novatorlik g'oyalari qo'llab-quvvatlash jamg'armasi hisobidan yuqori kasb mahoratiga ega o'qituvchilar alohida rag'batlantiriladi.

Jamoliddin KAMOLOV,
Abu Ali ibn Sino nomidagi
yosh biologlar va
kimyogarlar
ixtisoslashtirilgan
maktab-internati
direktori

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 16-apreldagi "Diniy-ma'rifiy soha faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoniga muvofiq, qariyb yigirma yil faoliyat ko'rsatgan O'zbekiston islom universiteti hamda islom akademiyasi negizida O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi tashkil etilganiga bir yil to'lishi munosabati bilan matbuot anjumani o'tkazildi.

Xalqaro maqomdagi
islom akademiyasi

Islom akademiyasining mutasaddi rahbarlari, professor-o'qituvchilari ishtirokidagi yig'ilish akademiyaning o'tgan vaqt ichida amalga oshirgan ishlari hamda kelgusidagi rejalari sarhisobiga bag'ishlandi.

Aytish joizki, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi diniy va dunyoviy ilmlarni puxta egallagan mutaxassis kadrlarni tayyorlashga ixtisoslashgan yetakchi ta'lim va ilmiy-tadqiqot dargohi hisoblanadi. Bu yerda diniy va dunyoviy ta'lim yo'nalishtari bo'yicha bakalavr, magistr va doktorantlar tayyorlanadi. Akademiyada islomshunoslik, mumtoz sharq filologiyasi, islom iqtisodiyoti va xalqaro munosabatlar fakultetlari faoliyat yuritmoqda. Shuningdek, akademiya tarkibida akademik litsey va "Ziyo-Zukko ta'lim maskani" nodavlat ta'lim muassasasi tashkil etildi.

O'zbekiston dunyo sivilizatsiyasi, xususan, islom madaniyatining qadimiy markazlaridan hisoblanadi, — dedi O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi rektori, siyosiy fanlar doktori, professor Shuhrat Yovqochev. — Bu mo'tabar zaminida nomi olamga tanilgan olim-u allomalar tomonidan benazir asarlar yaratilgan. O'zbekiston xalqaro islom akademiyasining tashkil etilishi insoniyat tafakkuri xazinasi dardona asarlariga aylangan ana shunday nodir manbalarni xalqaro miqyosda o'rganish va ularni yosh avlodga yetkazish bo'yicha tashlangan muhim qadamlardan biri.

Akademiyaning "Manbalar

xazinasini" bo'limida 500 ga yaqin qo'lyozma, 1500 nusxa toshbosma, 10 000 dan ortiq zamonaviy bosma nashrlar saqlanmoqda. Manbalar orasida Qur'on va hadis, tasavvuf, mantiq, matematika, astronomiya, geometriya va tibbiyotga oid asarlar bor. Bo'limning qo'lyozma va toshbosma asarlar jamg'armasi asosan aholi qo'lida saqlanayotgan kitoblarni sotib olish hisobiga buyitib boriladi.

Ayni paytda akademiya dunyodagi yetakchi moliyaviy tashkilotlar — Islom taraqqiyot banki, Ta'lim, fan va madaniyat masalalari bo'yicha islom tashkiloti — ISEKO, Birlashgan Millatlar Tashkilotining ta'lim, fan va madaniyat masalalari bo'yicha tashkiloti — UNESCO, shuningdek, JAICA, KOIKA tashkilotlari, Misr, Rossiya Federatsiyasi, Turkiya, Qozog'iston, Qirg'iziston, Malayziya, Indoneziya, Buyuk Britaniya, Saudiya Arabistoni kabi mamlakatlar ta'lim muassasalari va ilmiy markazlari bilan hamkorlik aloqalarini davom ettirmoqda. Darslarni o'tishga chet ellik mutaxassislar jalb qilingan. Akademiyaga xorijlik talabalar istisno tariqasida suhrat asosida qabul qilinadi.

Shuningdek, yig'ilishda Akademiyasi tarkibida "Malaka oshirish markazi" tashkil etilgan va ayni paytda ushbu markazning Qoraqalpog'iston Respublikasi, Samarqand, Namangan va Surxondaryo viloyatlaridagi mintaqaviy filiallarini ochish bo'yicha faol ish olib borilayotgani ma'lum qilindi.

Iroda TOSHMATOVA,
"Ma'rifat" muxbiri

Qadrii mushtariylari!

"Ma'rifat" bilimdoni tanlovi orqali siz bilan yanada yaqin bo'layotganimizdan mamnunmiz. Savollarga oliyaviy javob izlayotganingiz, xalq maqollarini qaynana, momolaringiz bilan birga tahlil qilib, ma'nosini topayotganingiz haqidagi xabarlar bizni g'oyat xursand qilmoqda.

Turli tushunmovchiliklarning oldini olish, mushtariylarga qulaylik yaratish

maqsadida savollar gazetamizda chop etilgandan so'ng www.marifat.uz sayti hamda [@marifatmushtariylari](https://t.me/marifatmushtariylari) Telegram guruhida ham berilmoqda. Javoblar esa info@marifat.uz elektron hamda [@Charos_Burxon](https://t.me/Charos_Burxon) Telegram manziliida qabul qilinmoqda.

Mart oyida berilgan savollarning javoblari bilan tanishish:

- Dunyodagi eng katta ensiklopediya — "Yevro-Amerika bezakli universal ensiklopediyasi" bo'lib, 1 million 15 ming sahifadan iborat.

- Koshg'ariyning "Devonu lug'otit turk"ida "Balu-balu" so'ziga qadimgi turkiy tilda "Onalar bolasini beshikda uxlatish uchun qo'llaydigan alla o'rnidagi so'z", deb ta'rif berilgan.

- Har bir bog' o'tin uchun 1 so'mdan — 8 bog'ga 8 so'm to'landi, deb bo'lmaydi. Holbuki, ko'pchilik shunday deb o'ylaydi. Bu pul 8 bog'ning uchdan

bir qismiga to'langan. Chunki olovdan uch kishi teng foydalangan. Bundan chiqadigan xulosa shuki, 8 bog'ning hammasi $8 \times 3 = 24$ so'm va bir bog'ning bahosi 3 so'm ekanini chiqadi. Endi har qaysi ayolga qancha pul tegishini bilish oson. Ikkinchi ayol 5 bog' o'tin uchun 15 so'm olishi kerak. Ammo uning o'zi o'choqdan 8 so'mlik foydalandi, demak, u $15 - 8 = 7$ so'm olishi kerak. Birinchi ayol o'zining 3 bog' o'tini uchun 9 so'm olishi kerak. Agar bundan 8 so'mni, ya'ni o'choqdan foydalanish haqini chegirib tashlasak, 1 so'm olishi kerak.

Savollarimizga birinchi bo'lib Chiroqchi tumanidagi 8-IDUM direktorining o'quv ishlari bo'yicha o'rinbosari Bekzod Yargulov to'g'ri javob yo'lladi. G'olibga O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi tomonidan "Xalqimizning otashqalb farzandi", "Yodi hamisha yodda", "Enayo'l" hamda

"Barxanlarda ungan gul" kitoblari taqdim etiladi.

Shuningdek, Shovot tumanidagi 15-maktab o'qituvchisi Kamolot Rahimova, Termiz shahridagi 13-maktab o'qituvchisi Gulchehra Ashurova, Xong tumanidagi 40-maktab o'qituvchisi Azzatjon Azimova hamda Zomin tumanidagi 6-maktab o'qituvchisi Akmal Nomozov ham ikkita savolga to'g'ri javob yo'llagan. Tanlovda faol ishtirok etgan barchaga rahmat!

Aprel oyi savollari bilan tanishish:

- "Kechqurun" so'zidagi "qurun"ning ma'nosi nima?
- Dunyodagi eng sho'r ko'l qayerda joylashgan?

- Bu narsa miya saratonining so'nggi bosqichini davolashga yordam beradi. O'zbekistonda uni ishlab chiqarish va eksport qilish yaxshi yo'lga qo'yilgan. Uni ayollar ko'proq sevisadi va foydalanishadi.

DTM bilan hamkorlikda chop etilmoqda

ONA TILI VA ADABIYOT

1. Qaysi javobdagi gapda imloviy xatolikka yo'l qo'yilmagan?

- A) Shoshmang, hozir sizni suvdan o'tkazib qo'yaman.
B) Manzilga yetkach sen bilan alohida gaplashaman.
C) Oradan qancha zamonlar o'tdi, uning nomini faxr bilan tilga olayapmiz.
D) Gapi to'g'rida, u tengi bolalar maktabga borishadi.

2. toza shimni

Mazkur so'z birikmasidagi tobe so'zga zid ma'no bildiruvchi so'zning shakldoshi qaysi gapda qatnashgan?

- A) Sen birovning xonasiga doimo taqillatib kir.
B) Otxona ichidan iflos kurak va supurgi ko'tarib Jo'ra chiqib qoldi.
C) Bugungi majlisga kelmading-da, seni toza maqtashdi.
D) Suvni yer shimib oldi.

3. Qaysi javobdagi gaplar juftligida ajratib ko'rsatilgan so'zlar tarkibidagi qo'shimchalar soni har ikkala so'zda bir xil?

- A) Tantanada o'nlab yurtdoshlarimiz ishtirok etishdi. U ba'zan oylab qorasini ko'rsatmas edi.
B) Bu topshiriqni qanday bajargani esidan chiqmaydi. Onaxon bu xabarni aytgani kelgan edi.
C) Biz mustaqil yurt farzandimiz. Bizning maktabimiz yaqinda ta'mirlandi.
D) Ko'zingizni yashnatadi bu bog'lar. Chin inson birovga yaxshilik ko'zlar.

4. Gap bo'laklari quyidagi shartli belgilar tartibida joylashgan gapni aniqlang.

- A) Yormat Yo'lchi bilan yonma-yon ketayotgan edi.
B) Polatjon bugun hammadan oldin uyg'ondi.
C) Olma ko'chatlarini yaxshi parvarish qildik.
D) O'quvchilar dam olishga dala shiyponiga kelishdi.

5. Qaysi javobda fe'lining o'tgan zamon shakli kelasi zamon ma'nosida qo'llangan?

- A) Xo'sh, endi nima qildim? Kim mening dardimga sherik bo'ladi?
B) Bugun men yaqin qarindoshlarimni yo'qlab keldim.
C) Xo'p, mayli, hozir boshingni qotirmay, hali kelarman.
D) Men ertaga ketayman, do'stim. Biznikiga kechqurun kelasanmi?

6. Olloh nazari tushgan jannatmakon ona zaminimiz dovruqi mustaqillik sharofati ila bugungi kunda butun dunyoga yoyilmoqda.

Matnda ajratib ko'rsatilgan so'z qaysi ma'noda qo'llangan?

- A) kishilar qulog'iga yetib bormoq, shu tarzda ma'lum va mashhur bo'lmoq
B) taxlangan, o'ralgan narsani ochmoq
C) tevarak-atrofga taralmoq, anqimoq
D) kichik-kichik guruhlariga bo'linib ketmoq

7. Voqealar deb aytingan edi Mirzo Ulug'bek samo gumbazining harakatiga qarab emas odamlarning intilishi bilan ro'y beradi

Mazkur ko'chirma gapli qo'shma gapda tushirib qoldirilgan tinish belgilari qaysi javobda tartib bilan to'g'ri berilgan?

- A) „-,-,“
B) „-,-,“
C) „-,-,“
D) „-,-,“

8. a) Yanguli ("Hellados"); b) Qoravoy ("Shum bola"); c) Qosim ("Fanorchi ota"); d) Hoshimjon ("Sariq devni minib") kabi adabiy qahramonlar haqida berilgan quyidagi ma'lumotlar qaysi javobda to'g'ri moslab ko'rsatilgan?

1. U yerga ursa ko'kka sapchiydigan o'n to'rt yoshli bolakay edi. Kunlarning birida u onasini xafa qilib qo'yanidan xijolat bo'lib, qolaversa, biror oy mehnat qilib pul topib kelish ilinjida yo'lga tushadi va yarim yildan ortiq vaqt davomida... bir qancha sarguzashtlarni boshdan kechiradi.

2. ...qorachadan kelgan, ko'zlari yirik-yirik, doim chaqnaq turadi, uning burni angishvonaga o'xshaydi, gapirganda tutilib-tutilib gapiradi. U o'ziga va eng yaqin do'stiga yettita fandan a'lo baholar qo'yib, chorak tugamagan bo'lsa ham, chorak baholarini ham chiqarib qo'ygani edi.

3. U chaqaloqligidayoq onasidan yetim qolgan. Ota-bolaning bor-yo'q davlati bir parcha tomorqasi, bittagina sigiri va eshagi edi. U hech qayerda o'qimasdi. Otasining yumushlariga qarashar, ahyon-ahyon eshakda qo'shnilariga sut-qatiq tarqatar edi...

4. U bolalar ichida eng qo'rqmaydigan va eng battoli edi. U har kuni

bir zararkunandalikni o'ylab topar edi. Unga bir safar Ahmad ismli bola qarshi chiqib, zararkunandalik qilganni jazolash uchun ushlab berishini aytadi.

- A) a-3; b-1; c-4; d-2
B) a-4; b-2; c-1; d-3
C) a-3; b-2; c-1; d-4
D) a-1; b-3; c-4; d-2

9. "...uzun bo'ylik, qotmaroq va zarcha tanlik edi. ...ning harakati yengil va lafzi tez edi. ... ko'zi o'ynab, har sekunda o'n yoqqa alanglar edi. ... bolalik chog'idayoq uy ichi va qo'ni-qo'shni unga "shaddod" deb ism berganlar, chunki kim bo'lsa-bo'lsin, aytganini qildirmay qo'ymas, agar birorta ish uning tilagiga teskari ketsa, shovqin-suronni ... boshig'a kiyib olar edi. Shuning uchun ...ning ra'yini bilmasdan qozon osilmas, unga yoqmagan gapga og'iz ochilmas, ul bor joyda qadam ham sanalib bosilur edi".

Mazkur parchada "O'tkan kunlar" romanidagi qaysi qahramon haqida fikr yuritilgan?

- A) Saodat
B) Zaynab
C) Kumush
D) Xushro'y

10. Bulbul o'qug'och yig'lab,

subhidam xazon faslin,
G'uncha qon yutub, yuz chok etti
gul giribonlar.

Qaysi javobda mazkur misralarda qo'llangan badiiy san'at turlari berilgan?

- A) tashxis, husni ta'lim
B) tarse', tanosub
C) tashxis, talmih,
D) tardi aks, husni ta'lim

TARIX

1. Rasmda ko'rsatilgan qadimgi yunon faylasufiga tegishli fikrni toping.

- A) «Insonda hech qanday ehtiyojlar bo'lmasligi shart»
B) «Hamma narsa oqadi, hamma narsa o'zgaruvchandir»
C) «Menga tayanch nuqtasini topib bersangiz, Yerni ag'darib yuboraman!»
D) «Hech narsani bilmasligimni bilganim uchun ham meni donishmand deb hisoblashsa kerak»

2. Qadimgi Xitoy tarixiga oid to'g'ri ma'lumotlar berilgan javobni toping.

- 1) Xitoy hududida ilk davlat Yanszi daryosining o'rta oqimida paydo bo'lgan; 2) Butun Shimoliy Xitoy Chjou davlati tarkibiga kirgan; 3) Milodning boshlarida Xan sulolasiga qarshi "qizil qoshlilar" qo'zg'oloni ko'tarilgan; 4) Mil.avv. II ming yillik o'rtalarida yozuv uchun bambuk o'miga shoyidan foydalanishga o'tildi; 5) Dehqonchilik Xitoyda azaldan e'tiborli va faxrli kasb hisoblanib, asosiy dehqonchilik ekinlari arpa va paxta bo'lgan; 6) "Zafaryor" — imperiyaning oliy hukmdorlari bilan ajralib chiqqan davlatlar hukmdorlari o'rtasida boshlangan urushlar ikki yuz yildan uzoqroq davom etdi

- A) 2, 3, 6
B) 1, 4, 5
C) 1, 3, 5
D) 2, 4, 6

3. Quyidagilardan Abbosiylar (a) va Somoniylar (b) tomonidan Xurosonga noib etib tayinlangan shaxslarni belgilang.

- 1) Tohir ibn Husayn; 2) Rofe ibn Lays;
3) Sobuqtegin; 4) Ibrohim Bo'ritegin
A) a-1, b-3
B) a-2, b-4

- C) a-2, b-3
D) a-1, b-4

4. Quyidagi hukmdorlar va ular bilan bir davrda yashagan shaxslarni moslashtiring.

- 1) Saljuqiylar hukmdori Malikshoh; 2) Xorazmshoh Alovuddin Muhammad; 3) xalifa Ma'mun;
a) Sobuqtegin; b) Anushtegin; c) Temur Malik;
d) Tohir ibn Husayn

- A) 1-b, 2-c, 3-d
B) 1-b, 2-c, 3-a
C) 1-c, 2-b, 3-d
D) 1-c, 2-b, 3-a

5. Rossiya imperiyasi tomonidan O'rta Osiyo bosib olinishining birinchi bosqichi quyidagi qaysi imperator davrida boshlangan?

- A) Nikolay I
B) Aleksandr II
C) Nikolay II
D) Aleksandr III

6. Quyidagi qo'zg'olonlardan qaysilari Arab xalifaligiga qarshi ko'tarilgan?

- 1) "Sariq ro'mollilar"; 2) "Qizil ko'ylaklilar"; 3) "Qizil qoshlilar"; 4) "Oq kiyimlilar"

- A) 2, 4
B) 1, 3
C) 1, 4
D) 2, 3

7. Quyidagi german qabilalaridan qaysi biri o'rta asrlarda yulduzcha bilan ko'rsatilgan hududda o'z davlatini tuzgan?

- A) ostgotlar
B) vestgotlar
C) sakslar
D) vandallar

8. Quyidagilardan XIX asrda barham topgan (a) va tashkil etilgan (b) imperiyalarni belgilang.

- 1) Vizantiya imperiyasi; 2) Muqaddas Rim imperiyasi; 3) Avstriya-Vengriya imperiyasi;
4) Rossiya imperiyasi

- A) a-2, b-3
B) a-2, b-4
C) a-1, b-3
D) a-1, b-4

9. Quyidagi voqealardan qaysilari XIX asr oxirida Rossiya tarixida bo'lib o'tgan?

- 1) "Mehnatni ozod qilish" guruhi tuzildi; 2) "Yer-suv ligasi" nomli ommaviy tashkilot tuzildi; 3) "Ishchilar sinfini ozod qilish uchun kurash ittifoqi" tuzildi; 4) "Tinchlik va adolat uchun ko'tarilgan mush" deb atalgan yashirin tashkilot tuzildi

- A) 1, 3
B) 2, 4
C) 1, 4
D) 2, 3

10. Quyidagi jadvalda bo'sh qoldirilgan harflar bilan belgilangan katalar o'rniga mos keluvchi ma'lumotlarni qo'ying.

Asr	O'zbekiston tarixidagi voqea	Jahon tarixidagi voqea
VIII asr	Sug'd ixshidi G'urak va Panjikent hokimi Divashtich boshchiligidagi qo'zg'olon ko'tarildi.	a
b	c	Azenkur jangi bo'lib o'tdi.
XVII asr	d	Germaniya knyazliklarining birlashgan qo'shini Vena ostonalarda usmonli turklar qo'shini tor-mor keltirdi.

- 1) Iroqning Kufa shahrida arablarga qarshi qo'zg'olon ko'tarildi; 2) Silla qirolligining oltin davri boshlandi; 3) Buxoroda hokimiyat tepasiga mang'itlar sulolasi keldi; 4) XIV asr; 5) XV asr; 6) Ulug'bek va Shayx Nuriddin boshchiligidagi isyonkor ittifoqchilar o'rtasida jang bo'lib o'tdi; 7) Buxoro xoni Nodir Muhammad bilan Shoh Jahonning o'g'illari o'rtasida Maymana yo'lida jang bo'lib o'tdi; 8) Xiva xonligi tashkil topdi

- A) a-2, b-5, c-6, d-7
B) a-1, b-5, c-8, d-7
C) a-2, b-4, c-6, d-3
D) a-1, b-4, c-8, d-3

2019-yil 13-aprel, № 28 (9197)

Tilga e'tibor — elga e'tibor

“Yog'likgina patrila bor”

O'zbek tilida gapiramiz, yozamiz, o'qiyamiz. Ammo amalda o'zbek tiliga nisbatan hurmatsizlik va bepisandlik avj olmoqda.

Abdulla Qahhor “Moskva shunday shaharki, ko'chalaridagi yozuvni o'qib ham mullo bo'lish mumkin”, degan edi. O'zbekcha reklamalarda imlo xatolari bir dunyo, ko'cha-ko'ya atrofga bir razm soling: “Hush kelibsiz”, “Sartaroshhona”, “Yog'likgina patrila bor”, “Ushtasi bitada”, “Guzal bulishni istaysizmi?”... Uni qo'ya turing, o'zbekcha qolib, boshqa tildagi so'zlar qo'llaniladi:

“Parikmaxerga kirib, sochimni prichyoska qildiriyapman. Mashinam moykada. Uni olib, restoranga srochno yetib borishim kerak. Magazinga kirib podarka, “Sladost”dan perojiniy yoki tort olaman”; “Pulim qolmadi, hammasi kserokopiyaga ketib qoldi. Stoloviydan bitta bulochka olishimga yetadi, xolos”...

Tilga hurmatsizlik shu darajada bo'ladimi?!

Statistik ma'lumotlarga qaraganda, dunyodagi 357 tilning har birida so'zlovchilar soni 50 kishidan oshmaydi. Boshqacha aytak, million kishi 250 tildan foydalanadi. So'nggi 50 yil mobaynida sayyoramizdagi mavjud tillardan 4,5 foiziga hech kim murojaat qilmayapti. Bu globallashuv davrida til masalasi dolzarblashib borayotganidan dalolat beradi. Yer yuzidagi mamlakatlar o'z tilining ahamiyatini oshirishga bel bog'lagan bir paytda, biz ham o'z ona tilimizni asrab-avaylashimiz zarur, toki uning xalqaro doiradagi roli tushib ketmasin.

O'zbek tilining qadr-qiyamatini oshirishda ommaviy axborot vositalarining o'rni katta. Globallashgan zamonda internet, televideniyesiz hayotni tasavvur qilish qiyin. Afsuski, teleko'rsatuvlardagi ba'zi holatlar, yo'l qo'yilayotgan xatoliklar tilga nisbatan sovuqqonlikning yorqin ko'rinishidir. So'zlarni noto'g'ri talaffuz qilish, shevada so'zlash, imlo xatolari, “ko'cha tili”dagi so'zlashuvlar “bolalab” bormoqda. Internet saytlarida ham ko'plab imloviy xatolarga ko'zimiz tushadi.

Agar o'zbek tilining xalqaro maydonda obro'si oshishini istasak, uni, avvalo, o'zimiz e'zozlaylik. Til ham Vatan kabi muqaddas. U xususiy emas, jamoa yoki hududniki ham emas. U butun O'zbekistonniki, dunyodagi barcha o'zbeklarniki. Ozod va obod Vatan qoldirishni niyat qilganimizdek, kelajak avlodga sof va go'zal ona tilini qoldirishga burchimiz.

Irodabonu AVVALBOYEVA

Statistik ma'lumotlarga qaraganda, dunyodagi 357 tilning har birida so'zlovchilar soni 50 kishidan oshmaydi. Boshqacha aytak, million kishi 250 tildan foydalanadi. So'nggi 50 yil mobaynida sayyoramizdagi mavjud tillardan 4,5 foiziga hech kim murojaat qilmayapti.

Bolangizga kitob sovg'a qiling!

Eh, kutubxona! Mo'jazgina bag'ringga shuncha kitobni sig'dirib, ko'z qorachig'idek saqlab tursang-u, sendan foydalanuvchilar nega buncha sanoqli ekan-a?

“Kutubxona — nurxona”, “Kutubxona — bebaho xazina” kabi chiroyli jumalarni ko'p ishlatamiz. Kutubxonachilarimiz kutubxonalari haqida g'ururlanib gapirishadi-yu, aslida kutubxonalari ko'p vaqtlar huvillab qolganidan ko'ngillari cho'kadi. Xo'sh, nega kutubxonalarga kitobxonlar kirmay qo'ydil?

Bu masalada har kim o'zicha fikrlaydi, kimdir “Kutubxonaga kitobxonlarni jalb qilish kerak, buning uchun kutubxonachi mas'ul”, desa, boshqasi “Internet bor-ku, xohlagan kitobni bir zumda topib o'qish mumkin”, deydi.

To'g'ri, kutubxonaga kitobxonlarni jalb qilish, kutubxonga sifatli xizmat ko'rsatish avjlanishining vazifasi. U, avvalambor, shirinso'z bo'lmog'i darkor. Ayrimlar kutubxonachining mehri ko'zlarini ko'rish, uning qalbga yo'l topa oladigan so'zlarini eshitish uchun ham faol kitobxonga aylanadi.

Lekin men bu masalada oilaning o'rni alohidaligini takidlamogchiman. Farzand kitobxon bo'lishi uchun ota-onaning o'rni birinchi darajada turishi kerak. Biz, ota-onalar farzandlarimizning tug'ilgan kuni yoki bayramlarda bejirim ko'ylaklar-u qimmat poyabzal, zamonaviy telefon sovg'a qilamiz-u, kitob sovg'a qilmaymiz.

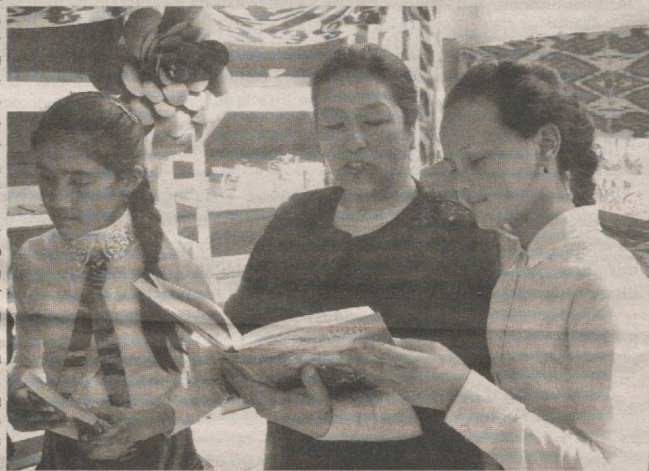
Kitobga qiziqmagan bolaga kitob sovg'a qilgandan foyda yo'q, baribir kitobni ochib ham qaramaydi, sababi, biz uni kitob o'qishga o'rgatmaganmiz. Farzandini kitobga qiziqtirish uchun ota-onalarning o'zi kitobxon bo'lishi kerak.

Ilgari ota-onalar farzandlari uyquga yotishidan avval qiziqarli kitob o'qib berardi. Hozir-chi? Qo'l telefonimizdan multfilm qo'yib bera qolamiz. Bunga ishdan charchab kelganimizni yoki sevib tomosha qiladigan seriallarni ko'rolmay qolishimizni sabab qilib ko'rsatamiz.

Bolalarni kitobga qiziqtirishda ularga atalgan matbuot nashrlari, bolalar va o'smirlar uchun

Mulohaza

Ilgari ota-onalar farzandlari uyquga yotishidan avval qiziqarli kitob o'qib berardi. Hozir-chi? Qo'l telefonimizdan multfilm qo'yib bera qolamiz. Bunga ishdan charchab kelganimizni yoki sevib tomosha qiladigan seriallarni ko'rolmay qolishimizni sabab qilib ko'rsatamiz.

mo'ljallangan adabiyotlar, ertak kitoblarning roli katta.

O'zbekiston kitobxon mamlakatga aylansa, unda o'z-o'zidan ekstremizm, yolg'ochilik, korruptsiya singari illatlar yo'qoladi.

Laziza HAYDAROVA,
Respublika bolalar kutubxonasi yetakchi mutaxassisi

850 o'quvchini jamlagan maskan

Keyingi yillarda Uchoq'rg'on tumani “Barkamol avlod” bolalar markazi ustoz-murabbiylari iste'dodli o'quvchilar bilan ishlash, iqtidorini rivojlantirish, qobiliyatli yoshlarni aniqlash va tarbiyalash borasida salmoqli ishlarni amalga oshirmoqda. 27 nafar jonkuyar pedagogni birlashtirgan jamoa 850 nafar o'quvchiga qiziqishlari asosida kasb-hunar o'rgatayapti.

— Uch yo'nalishtda 34 ta to'garak faoliyat yuritmoqda, — deydi markaz direktori Feruza Yo'ldosheva. — 2017-2018-o'quv yilida o'quvchilar soni 500 nafarni tashkil etgandi. Joriy o'quv yili arafasida tumandagi barcha umumta'lim maktablarida “Ochiq eshiklar kuni” o'tkazildi. Markaz faoliyati, to'garaklar, o'quvchilar erishayotgan yutuqlar haqida batafsil ma'lumot berildi. Ota-onalar, o'quvchilarni markazimizga taklif qildik. Bu yerda yaratilgan sharoitlar, imkoniyatlarni o'z ko'zlari bilan ko'r-

gach, bolalar to'garaklarga a'zo bo'lish istagini bildirishdi. Natijada o'quvchilar soni oshdi. Yangi tashkil etilgan kompyuter dizaynerligi va kompyuter savodxonligi hamda kompyuter grafikasi to'garaklarida shug'ullanishni xohlayotgan o'quvchilar juda ko'p. Bundan tashqari, ekologiya va o'lkashunoslik yo'nalishtlari bo'yicha ham yangi to'garaklar ochildi. Yangilikka qo'l urishdan avval jamoa ota-onalar, o'quvchilar o'rtasida so'rovnoma o'tkazib ularning taklif-mulohazalarini o'rganyapti.

Markaz tarbiyalanuvchilari nafaqat viloyat, balki respublika miqyosidagi nufuzli ko'rik-tanlov va ijodiy festivallarda yuqori o'rnlarni egallamoqda. Islom Tursunov, Mo'minjon Iminov, Otabek Mamasoliyev, Asadbek Avazbekov, Hasanboy Rahimjonov kabi iqtidorli o'quvchilar erishgan yutuqlardan nafaqat maktabdoshlari, balki ustozlari ham faxrlanadi.

Tuman markazidan 25-40 chaqirim olisda joylashgan 7 ta maktabda “Barkamol avlod” markazi to'garaklari ochildi. Shuning evaziga 250 dan ziyod o'quvchi bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazish, o'zi qiziqqan kasb-hunar sirlarini o'rganish imkoniga ega bo'ldi.

— Hamkasblarimiz o'z kasbining fidoyisi, mahorat va tajriba borasida yetuk, eng

Maktabdan tashqari ta'lim

muhimi, bolajon, — deydi aviamodelsozlik to'garagi rahbari Surayyo Ummataliyeva. — Ular yangi kelgan har bir o'quvchining iqtidor va qiziqishlarini tezroq ilg'ab, qobiliyatini rivojlantirish va tarbiyalashga intiladilar. Masalan, boshlang'ich texnik modelsozlik to'garagi rahbari Nigora Ahmedova, gulchilik to'garagi yetakchisi Farida Qambarova, yosh ekodizaynchilar ustози Ro'zixon Adasheva ana shunday murabbiylardan.

Markaz direktori Feruza Yo'ldosheva joriy o'quv yilida “Yilning eng yaxshi markaz direktori” ko'rik-tanlovining respublika bosqichida 3-o'rinni egalladi. Yosh, tashabbuskor va tadbirkor rahbar o'quv-

chilar orasida texnik yo'nalishtdagi kasblarga qiziqish kuchli ekanligini inobatga olib, kelgusida ularning sonini ko'paytirishni rejalashtirgan. Shu maqsadda bank kreditidan foydalanish, texnik yo'nalishdagi xizmatlarni yo'lga qo'yish, velosayohlik, audio-video xizmati ko'rsatishni mo'ljallagan.

— Markaz joylashgan hududda bunday xizmatlarga ehtiyoj katta. Bizda esa buning uchun moddiy-texnik baza, zarur jihoz va mutaxassislarni bor. Qolaversa, shu yo'nalishtda shug'ullanayotgan o'quvchilar uchun amaliyot vazifasini ham o'taydi, — deydi u.

G'ani sher AKBAROV,
“Ma'rifat” muxbiri

Windows 7 ning davri o'tdimi?

"Microsoft" kompaniyasi Windows 7 operatsion tizimini qo'llab-quvvatlash jarayoni 2020-yil 14-yanvardan butunlay to'xtatilishini ma'lum qildi, deb yozdi "Tech Crunch".

Kompaniya ushbu sanaga qadar Windows 7ning barcha foydalanuvchilarga yangi — Windows 10 operatsion tizimiga o'tishni maslahat bermoqda.

Eski operatsion tizimni to'xtatishdan maqsad eng so'nggi dasturlar yordamida foydalanuvchilarni turli hujumlardan

himoyalovchi tizimni yanada takomillashtirishdan iborat, deyiladi xabarda.

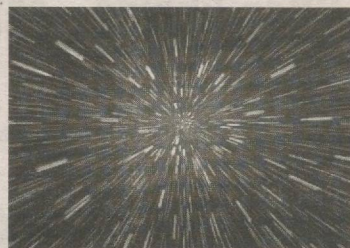
Eslatib o'tamiz, Windows 7 operatsion tizimi 2009-yil 22-oktabrdan buyon foydalanuvchilarga xizmat qilyapti.

Yorug'lik tezligi kamera tasvirida

Mashhur Youtube kanali — "The Slow Mo" blogerlari yorug'lik harakatining reallikda qanday aks etishi ko'rsatilgan noyob videolavhani havola qildi. U oddiy kamerada olingani bilan barchani hayratga soldi, deb yozdi "Korrespondent.net".

Gap shundaki, blogerlar videolavhani olishda soniyasiga 10 trillion kadr tezlikda tasvirga olish imkoniga ega kameradan foydalandi. Mualliflarning aytishicha, kamera tezligi yorug'lik harakatini tasvirga olish uchun yetarli bo'ldi.

— Shu onda o'zimizda g'alati tuyg'ularni his qildim. Go'yo bu hodisani inson hech qachon ko'rmasligi kerakdek edi. Biz xuddi olamning asosiga kirgandek bo'ldik, — dedi blogerlardan biri hayajonini yashirolmay.

Blogerlarning ushbu g'aroyib lavhasi shov-shuvga sabab bo'ldi. Bir sutka ichida uni deyarli yarim milliondan ortiq odam ko'rdi.

Aytish kerakki, yuqoridagi videolavha kamerada olingan birinchi tasvir emas. Sal avvalroq soniyasiga 7 ming kadr tezligiga ega kamerada chaqmoqning paydo bo'lish holati tasvirga olingan edi.

Iroda TOSHMATOVA
tayyorladi.

reklama • e'lon • reklama • e'lon • reklama • e'lon

Rashidova Kamila Xamidovnaning 02.00.04 — Fizik kimyo ixtisosligi bo'yicha "Aminometilenfosfon kislotasi alifatik va geterotsiklik hosilalarining ingibitorlik xossalari" mavzusidagi (kimyo fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston Milliy universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.K.01.03 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 23-aprel kuni soat 15:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100174. Toshkent shahri, Olmazor tumani, Universitet ko'chasi, 4-uy.
Tel/faks: (71) 227-12-24, 246-02-24; e-mail: chem0102@mail.ru

Do'monov Baxrom Muxtorovichning 13.00.02 — Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (kimyo) ixtisosligi bo'yicha "Umumta'lim maktablarida kimyoviy bilim, ko'nikma va malakalarni samarali rivojlantirish (amaliy mazmundagi mustaqil ishlar misolida)" mavzusidagi (pedagogika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston Milliy universiteti, Toshkent kimyo-texnologiya instituti, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.28.12.2017.Ped.01.09 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 23-aprel kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100174. Toshkent shahri, Olmazor tumani, Universitet ko'chasi, 4-uy.
Tel/faks: (71) 227-12-24, 246-02-24; e-mail: nauka@nuu.uz

Abdullayeva Shoira Xamidovnaning 19.00.05 — Ijtimoiy psixologiya. Etnopsixologiya ixtisosligi bo'yicha "Pedagog professional kompetentligini shakllantirishning ijtimoiy-psixologik mexanizmlari" mavzusidagi (psixologiya fanlari bo'yicha) fan doktori (DSc) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston Milliy universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Psi.01.07 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 24-aprel kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100174. Toshkent shahri, Olmazor tumani, Universitet ko'chasi, 4-uy.
O'zbekiston Milliy universiteti Ijtimoiy fanlar fakulteti binosi, 5-qavat, 511-xona.
Tel/faks: (71) 227-12-24, 246-52-21; e-mail: nauka@nuu.uz

Turdaliyev Jamolbek Mo'minaliyevichning 03.00.13 — Tuproqshunoslik ixtisosligi bo'yicha "Farg'ona viloyati sug'oriladigan tuproqlari va ularning ekologik-meliorativ holatini baholash" mavzusidagi (biologiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Tuproqshunoslik va agrokimyo ilmiy-tadqiqot instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Qx/B.43.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 24-aprel kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100179. Toshkent shahri, Olmazor tumani, Qamarniso ko'chasi, 3-uy.
Tel/faks: (71) 246-09-50, 246-76-00; e-mail: info@soil.uz

Burxanova Dilnavoza Utkurovnaning 06.01.03 — Agrotuproqshunoslik va agrofizika ixtisosligi bo'yicha "Sug'oriladigan tipik bo'z va o'tloqi tuproqlarning unumdorligini oshirish yo'llari (Toshkent viloyati misolida)" mavzusidagi (qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Tuproqshunoslik va agrokimyo ilmiy-tadqiqot instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Qx/B.43.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 24-aprel kuni soat 10:30 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100179. Toshkent shahri, Olmazor tumani, Qamarniso ko'chasi, 3-uy.
Tel/faks: (71) 246-09-50, 246-76-00; e-mail: info@soil.uz

Amanova Nodira Allaberganovnaning 17.00.02 — Musika san'ati ixtisosligi bo'yicha "O'zbek estrada musiqasining milliy o'ziga xosligi janrlar rivoji kesimida" mavzusidagi (san'atshunoslik fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston davlat konservatoriyasi huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi PhD.29.11.2017.San.54.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 24-aprel kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100027. Toshkent shahri, Shayxontohur tumani, Olmazor ko'chasi, 1-uy.
Tel/faks: (71) 239-46-53, 244-53-20; e-mail: info@konservatoriya.uz

Ergasheva Gulchehra Turobovnaning 17.00.02 — Musika san'ati ixtisosligi bo'yicha "Chang cholg'usining genezisi va rivojlanish jarayonlari (changsimon cholg'ular misolida)" mavzusidagi (san'atshunoslik fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston davlat konservatoriyasi huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi PhD.29.11.2017.San.54.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 24-aprel kuni soat 12:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100027. Toshkent shahri, Shayxontohur tumani, Olmazor ko'chasi, 1-uy.
Tel/faks: (71) 239-46-53, 244-53-20; e-mail: info@konservatoriya.uz

Utepbarganov Marat Allanazarovichning 19.00.05 — Ijtimoiy psixologiya. Etnopsixologiya ixtisosligi bo'yicha "Qoraqalpoq oilalarining ijtimoiy va etnopsixologik muammolari" mavzusidagi (psixologiya fanlari bo'yicha) fan doktori (DSc) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston Milliy universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Psi.01.07 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 25-aprel kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100174. Toshkent shahri, Olmazor tumani, Universitet ko'chasi, 4-uy.
O'zbekiston Milliy universiteti Ijtimoiy fanlar fakulteti binosi, 5-qavat, 511-xona.
Tel/faks: (71) 227-12-24, 246-52-21; e-mail: nauka@nuu.uz

Kosimova Dildora Xashimovnaning 13.00.02 — Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (pedagogika fanlari) ixtisosligi bo'yicha "O'quvchilarda ma'naviy qadriyatlarni egallash ehtiyojini shakllantirish texnologiyasi" mavzusidagi (pedagogika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiyasining himoyasi Namangan davlat universiteti huzuridagi pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori ilmiy darajasini beruvchi PhD.28.09.2018.Ped.76.02 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 25-aprel kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: Namangan shahri, Uychi ko'chasi, 316-uy.
Tel/faks: (69) 227-01-44; e-mail: info@namdu.uz

Angren shahridagi ayrim fanlar chuqur o'rganiladigan davlat ixtisoslashtirilgan maktab-internati malakali o'qituvchilarni ishga taklif qiladi

Toshkent viloyat xalq ta'limi boshqarmasiga qarashli Angren shahridagi ayrim fanlar chuqur o'rganiladigan davlat ixtisoslashtirilgan maktab-internati hozirda ta'lim-tarbiya va ma'naviy ishlar natijalari bo'yicha viloyatda 1-, respublikada 3-o'rinni egallab kelmoqda.

Ushbu maktab-internatga tanlov asosida:

matematika;

ingliz tili;

ona tili va adabiyot hamda

boshqa fanlar bo'yicha birinchi va oliy toifali o'qituvchilar ishga taklif qilinadi. Maktab-internatda tarifi stavkalarining ustama foizlari mavjud. Shuningdek, hamma o'quv xonalari zamonaviy ta'mirlangan va jihozlangan. O'qituvchilarning mazmunli dars o'tishlari uchun sharoitlar (AKT, multimedia jihozlari va h.k.) yaratilgan.

Murojaat uchun manzil: Toshkent viloyati, Angren shahri, 48-daha, 1-"B" uy.

Telefon raqamlari: (99) 401-85-00, (98) 366-00-85

Biz sizni kutamiz, aziz o'qituvchilar!

2019-yil 13-aprel, № 28 (9197)

Ukraina kelajagi kimga bog'liq?

Bir vaqtlar Yevropaning sanoatlashgan, hozirgi paytda eng qashshoq mamlakati — Ukrainadagi prezidentlik saylovi xalqaro kun tartibidagi eng muhim mavzulardan biri bo'lib qolmoqda. Qirim va Donbass tufayli Rossiya, AQSh va Yevropa Ittifoqi o'rtasiga nizo tushgan davlatda kimning va qaysi kuchlarning hokimiyat tepasiga kelishi, mamlakatning qaysi yo'nalishda odimlashi hech kimni befarq qoldirmaydi, albatta. Hatto mamlakat ichkarisi va tashqarisidagi siyosatdonlar saylovlarda qonunbuzarlik yuz berishi navbatdagi rangli inqilob va "maydon"larni keltirib chiqarishi mumkinligini nazardan soqit qilishmadi. Ammo Ukraina bu galgi inqilobni ko'tarolmaydi, hatto bu holda mamlakatning Sharq va G'arbga bo'linishini hech kim to'xtatib qololmaydi. Xayriyatki, saylovning birinchi turi tinch va osoyishta o'tdi. Yevropada Xavfsizlik va hamkorlik tashkiloti saylovning demokratik tamoyillarga mos ruhda o'tganini tan oldi. Katta yettilik mamlakatlari elchilari YXHT-niing Ukrainadagi prezidentlik saylovlari bo'yicha dastlabki xulosalariga qo'shildi. Bayonotda aytilishicha, yevropalik kuzatuvchilar Ukrainadagi prezidentlik saylovlari umuman olganda ijobiy baholadilar.

Bundan tashqari, "Katta yettilik" vakillari Ukraina prezidentligiga nomzodlarni qonunlarga rioya etishga chaqirdi. Mamlakat Markaziy saylov komissiyasi ovozlarni sanab chiqqandan so'ng, hech bir nomzod birinchi bosqichda g'alaba qozonish uchun yetarlicha ovoz to'playolmaganini rasman ma'lum qildi. 21-aprel kuni mamlakatda prezidentlik saylovlarning ikkinchi turi o'tkazildi.

Saylovning birinchi bosqichida 31 nomzod ishtirok etganiga qaramay, ular orasida besh nafar nomzodning ajralib turganini ta'kidlash joiz. Bular — komik aktyor Vladimir Zelenskiiy, amaldagi prezident Pyotr Poroshenko, sobiq bosh vazir, Batkivshina partiyasi rahbari Yuliya Timoshenko, sobiq Davlat maslahatchisi Anatoliy Gritsenko va muxolifat yetakchisi Yuriy Boykodor. Sotsiologik so'rov natijalari o'zini oqladi. Taxmin qilinganidek, kurash beshovlon o'rtasida kechdi. Biroq ikkinchi bosqichga shoumen Zelenskiiy (30 foizli natija) va amaldagi prezident Poroshenko (16 foiz) o'tdi.

Xo'sh, ikkinchi bosqichda kim g'alaba qozonadi? Aftidan davlat resurslariga ega Poroshenko imkoniyatni qo'ldan boy bermaydiganiga o'xshaydi. Harbiylar va millatchilar uning tomonida ekan ham amaldagi prezident tarafdorlari sonini oshiradi. Poroshenkodan deyarli ikki barobar ko'p ovoz olgan bo'lsa-da, Vladimir Zelenskiiyning ikkinchi turdagi g'alabasi kafolatlanmagan, deydi ekspertlar. Ularning fikricha, amaldagi prezidentda vatanparvar davlat arbobi, Ukraina armiyasini oyoqqa turg'izgan va mamlakatni Rossiya tajovuzidan himoya qilgan qahramon imiji mavjud. Bundan tashqari, u jamiyatda ukrain tili ustuvorligini ta'minlash, Yevropaga vizasiz qatnovni yo'lga qo'yish, Ukraina pravoslav cherkovini mustaqil qilish, ya'ni Konstantinopolidan "tomos yoritil"ni olishga erishdi. Shu sababdan ikkinchi tur kutilmagan natija bilan tugashi mumkin.

Biroq Yevropaning iqtisodiy salohiyati yuqori davlatlardan biri bo'lgan Ukraina og'ir iqtisodiy-siyosiy inqirozni boshdan o'tkazaypti. Hukumat tanglikdan qutulish uchun xalqaro moliyaviy tashkilotlarning kreditlarini olishga shu qadar mukkasidan ketganki, qayerga va qay maqsadda sarflanayotgani noma'lum bo'lgan bu qarz ertaga xalqning gardaniga qo'shimcha yuk bo'lib tushishi mumkin. Prezident, Pyotr Poroshenko esa mamlakat

moliyaviy tizimida paydo bo'lgan yoriqlarni yamash o'miga qo'sh-nilar bilan munosabatlarni keskinlashtirish, Rossiyaga qarshi jazo choralarini kuchaytirish maqsadida davlatma-davlat kezhida davom etmoqda. Vaholanki, qo'shni davlatdagi iqtisodiy pasayish Ukrainada bundan-da keskin aks sado beradi. Chunki Ukraina mahsulotlarining asosiy xaridori, asosiy bozori — Rossiya.

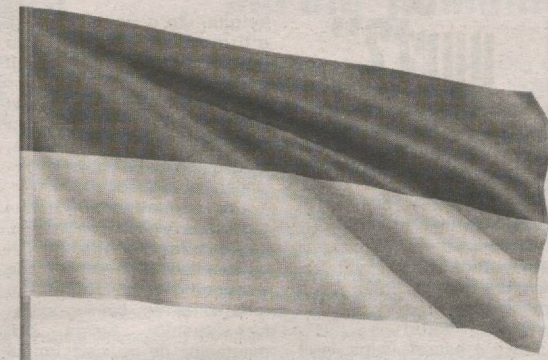
Har holda Qirim masalasi, Ukraina sharqidagi nizolar, Azov va Qora dengizni bog'lab turuvchi Kerch bo'g'ozi atrofidagi mashmashalar tufayli 2018-yil oxiriga kelib, mamlakatlar diplomatik munosabatlarni uzish va urush yoqasiga kelib qolgandi. Hokimiyat tepasiga qaysi kuch kelishidan qat'i nazar, qo'shni Rossiya bilan munosabatlardagi darzni yamash oson kechmaydi. Qirim va Donbass muammolari kun tartibida ekan, Ukrainaning Yevropa va AQShga yaqinlashish siyosati davom etaveradi.

Munosabatlarda shunday davr bo'ldiki, ukrainalik ayrim deputatlar hatto parlamentga diplomatik aloqalarni uzish va Rossiyaga qarshi urush e'lon qilish taklifi bilan chiqdi. Ammo rasmiy Kiyev bu harakatlarga qo'l urolmaydi. Mamlakat tashqi ishlar vaziri Pavel Klimkin aytganidek, bunday sharoitda Rossiyada istiqomat qilayotgan 3 million ukrain fuqarosi muhrakab ahvolda qoladi.

Chuqur inqirozni boshdan o'tkazayotgan iqtisodiyot tufayli aholining kommunal to'lovlarga qurbi yetmay qoldi. Yuqori narx-navo davlatdagi keskinlikni kuchaytirib yubordi, katta miqdordagi tashqi qarz esa mamlakatni inqiroz yoqasiga keltirib qo'ydi.

2019-yil oxirida "Shimoliy oqim-2" gaz quvuri qurilishi nihoyasiga yetadi. Boltiq dengizi orqali Rossiiyani Yevropa bilan bog'lovchi quvurning ishga tushishi Ukrainaning tranzit sifatidagi o'rinni yo'qqa chiqaradi. Bundan Ukraina budjeti bir yilda yo'qotadigan daromad 3 milliard AQSh dollariga teng.

2014-yildan beri aholining turmush darajasi pasayib bora-yotgani inqiloblar har doim ham ertaklardagidek "shirin hayot" keltirmasligini ko'rsatib turibdi. 2013-yili mamlakat yalpi ichki mahsuloti 183,3 milliard dollari tashkil etgan bo'lsa, hozir bu ko'rsatkich 112,2 milliard dollarga tushib ketdi. 2012-yili 69 milliardga yetgan eksport hajmi 2017-yilda

43 milliard dollarga pastladi. Bunday kezlarda demografik vaziyat ham pastga sho'ng'ishi aniq. 2018-yilning yanvar — oktabr oylarida aholi soni 187,9 ming kishiga kamaygan.

Xullas, Ukraina va Rossiya o'rtasidagi munosabatlar tiklanmas ekan, bundan faqat oddiy xalq jabr ko'raveradi. Bayram ular ko'chasiida emas, balki ikki qardosh davlatni gigijlayotganlar hovlisida nishonlanadi. Uzoq umumiy tarixga, dinga va qisman tilga ega bo'lgan bu og'a-ini xalqlar orasidagi ajralish jarayoni ham uzoq tarixga borib taqaladi. Bunga bir nechta sabablar mavjud, lekin tarix bizga doim mamlakatlar orasidagi kelishmovchiliklarga, asosan, ikki mamlakatning bir-biriga nisbatan joylashgan geografik o'rining ta'siri kuchli ekanligini tinimsiz eslatib keladi. So'nggi yillarda mamlakatlar orasida yuz berayotgan siyosiy-iqtisodiy tanglik ham Ukrainaning yana bir bor ikki geosiyosiy markaz orasida ikkilanib qolishi oqibati, desak, yangilishmagan bo'lamiz.

Tarixga nazar solsak, Ukraina aslida rossiyaliklarning ona vatani bo'lib, ilk rus davlatchiligi va slavyan xalqlarining pravoslav mazhabiga kirishi aynan shu hududdan boshlanadi. Keyinchalik bu yerda tashkil topgan davlatning sekin-astalik bilan hozirgi Moskva hududlarigacha yoyilishi, so'ng esa parchalanib ketishi oqibatida bir ildizga ega xalq ikki millatga ajraladi. Aynan shu bo'linish ikki millatni ikki xil tarzda evrilishga olib keldi. Ruslar mo'g'ul va turkiy xalqlar bosqinidan xalos bo'lganidan so'ng e'tiqodiga asos qilib Pravoslav cherkovini tan olgan bo'lsa, ukrainlarning taqdiri ruslarnikiga qaraganda kamroq havas qilarli bo'ldi. Mo'g'ul bosqinidan keyin Polsha, Shvetsiya va Avstriya ta'siri ostida bo'lgan Ukraina davlati ham Yevropa, ham Slavyan va ham pravoslav madaniyatlari ta'siri ostida shakllandi.

Ukrainaning bir qismi Pyotr I davrida Rossiya imperiyasiga qo'shib olindi. Mamlakatning qolgan qismlari — janubi usmonli turklar, g'arbi esa Avstriya imperiyasi hududlariga qo'shib olingan edi. Mamlakatning imperiyalar tomonidan bunday bo'lib olinishi Ukrainadagi ziyoli qatlam orasida milliy o'zlikni anglash, milliy davlat qurish orzusini kuchaytirdi. Jumladan, Taras Shevchenko kabi yozuvchilar o'z asarlarida ukrain tili va madaniyatiga alohida urg'u bergan.

Birinchi jahon urushi va Rus inqilobi, Avstriya va Rus imperiyalarining yemirilishi oqibatida Ukraina 1917-yil 17-martda o'z

mustaqilligini e'lon qildi. Mamlakat suvereniteti 1918-yil yanvarda Fransiya va Britaniya tomonidan tan olindi. Bu davlat 1920-yilning birinchi yarmigacha yashadi. Lekin shu davrda mamlakat bir qancha ham ichki, ham tashqi hujumlarga duch keldi. Bolsheviklar, nemislar, sovet ittifoqiga qarshi ittifoqchilar hamda mamlakat ichidagi anarxistlar, bolsheviklar tarafdorlari va turli millatchi fraksiyalar to'qnashdi. Zaiflashgan mamlakat sobiq sovet ittifoqiga qo'shib olindi.

Garchi 1920-yillar ukrain madaniyati uchun nisbatan erkin davr bo'lgan esa-da, Iosif Stalinning hukumatga kelishi bilan Ukraina uchun qora kunlar boshlandi. Stalin har qanday milliy o'zlikni sovet ittifoqining hududiy daxlsizligiga qarshi harakat, deb baholab, Ukraina aholisining ziyolilar qatlamiga qattiq zarba berdi. Bundan tashqari, Rossiyadagi fuqarolar urushi tufayli 1922- va 1933- yillari Ukrainada va sovet ittifoqining boshqa hududlarida keng ko'lamli ochlik hukm surdi. 1937-1938-yillardagi qatag'onda ham minglab ukrainlar qat' qilingi yoki GULAGga jo'natildi. Sovet ittifoqi va fashistlar Germaniya-sining 1939-1940-yillardagi kelishuvi asosida Polsha va Ruminiya ikki mamlakat orasida bo'lib olindi. Ushbu hududlar esa Ukraina SSR hududiga qo'shildi.

1941-yili sovet ittifoqiga Germaniya hujum boshladi. Stalinning qatag'on apparatidan hamda ijtimoiy-iqtisodiy oqsoqlanishlardan charchagan Ukraina aholisining katta qismi Uchinchi Reyx askarlarini ozod etuvchilar sifatida kutib oldi. Bundan tashqari, butun Ikkinchi jahon urushi davomida ukrainaliklar orasida fashistlar Germaniyasi bilan ittifoqchi guruhlar tuzildi. Lekin barcha chet el bosqinchilariga qarshi kurashadigan millatchi guruhlar ham mavjud edi. Shulardan Ukraina qo'zg'olonchilar armiyasi kabi guruhlar hatto Ikkinchi jahon urushidan so'ng ham o'z faoliyatini davom ettirib, 1954-yillari qizil armiya tomonidan yo'q qilindi. 1945-yili urush qo'libi bo'lmish sovet ittifoqi Chexoslovakiyaga tegishli hududlarni Ukrainaga qo'shib oldi. Va nihoyat 1954-yili Ukrainada o'sgan Nikita Xrushchev, Perayaslav shartnomasining 300 yilligi munosabati bilan Qirim yarimoroli Ukraina SSR tarkibiga kiritildi. Shu bilan hozirgi — biz xaritada ko'rib turgan Ukraina davlatiga asos solindi.

Keyingi sovet hukumati davrida Ukraina boshqa ittifoq respublikalariga qaraganda tezroq milliy o'zligini va ona tilini tiklay boshladi. Sovet ittifoqining parchalanishida

Sharh

ham Ukraina hukumati faol qatnashgan uch mamlakatning birligi aylandi.

Mustaqillik e'lon qilinishi bilan Rossiya va Ukraina orasidagi eng katta kelishmovchilik Qirim yarimoroli hamda Sevastopol shahridagi Rus dengiz floti xususida boshlandi. 1994-yili Ukrainaning o'z yadro arsenalini Rossiyaga berishi evaziga mamlakatning suvereniteti va hududiy daxlsizligini tasdiqlovchi Buxarest memorandumiga imzo chekiladi. Memorandum Rossiya, Ukraina, AQSh va Britaniya tomonidan imzolandi. Qirim yarimoroli va Sevastopol shahri xususidagi kelishuv 1997-yili imzolangan bo'lib, unga ko'ra, Moskva Qirim va Sevastopolni Ukrainaga tegishli hudud sifatida tan oladi. Lekin rus jamiyati va siyosatchilari Sevastopol shahrining Ukrainaga tegishli ekanini hech qachon qabul qilmadi.

1990-yillari Rossiyadagi iqtisodiy-siyosiy turg'unlik Ukraina hayotiga salbiy ta'sir ko'rsatdi. Mamlakat iqtisodi va sanoati xuddi boshqa sobiq ittifoq mamlakatlari kabi Rossiya bilan uzviy bog'liq edi. Ayniqsa, harbiy va og'ir metallurgiya sanoati.

2000-yillardan boshlab mamlakat G'arb nodavlat tashkilotlari, fond va institutlariga o'z eshiklarini ochdi. Natijada Ukraina jamiyatida ommaviy liberalashtirish jarayoni boshlandi. O'z navbatida bu holat siyosiy hayotga ham to'g'ridan to'g'ri ta'sir ko'rsatdi. Jarayon 2004-yili Rangli inqilob bilan yakun topdi. G'arbparrast kuchlar rusparast kuchlar ustidan g'olib kelib, hokimiyatni qo'lga kiritdi. Lekin mamlakat iqtisodi Rossiya bilan uzviy bog'liqligi hamda Yevropa Ittifoqining Ukrainaga aytarli yordam berolmagan tufayli mamlakatda iqtisodiy oqsoqlanish yuzaga keldi. Buning oqibati o'laroq, 2010-yili hukumat tepasiga Rossiya bilan yaqinlashishga xayrixoh bo'lgan Viktor Yanukovich keldi. 2013-yil oxirlarida Ukraina va Yevropa Ittifoqi o'rtasida iqtisodiy sherikchilik xususida kelishuv imzolashini lozim edi. Lekin qudratli qo'shningning bosimi tufayli Ukraina shartnomaga imzo chekshidan bosh tortdi va Moskva bilan yangi shartnomalar tuzilishini e'lon qildi.

Bunday qaror qabul qilinishi mamlakatdagi Yevropaga xayrixoh kuchlarning ko'chalar bo'ylab ommaviy namoyish boshlashiga turtki bo'ldi. Kiyev markazida joylashgan mustaqillik maydonida namoyishchilar deyarli uch oy davomida hukumatning iste'fosini talab qilib, maydonni egallab turdi. Namoyishlar deyarli tinch o'tdi, lekin 2014-yil 18-fevral kuni ikki tomon o'rtasida to'raonlik yuz berdi. Xavfsizlik xizmati xodimlari va namoyishchilar o'rtasida haqiqiy o'tochar qurollardan foydalanish kuzatildi. To'qnashuvlar natijasida 80 kishi qurbon bo'lgan va yuzdan ortiq kishi yaralangan. Vaziyatning chuqurlashishidan cho'chigan prezident Yanukovich Qirim yarimoroli orqali Rossiyaga qochishga muvaffaq bo'ldi va Moskvadan turib Ukrainada davlat to'ntarishi amalga oshirilganini e'lon qildi. Xuddi shu davrdan boshlab Rossiya va Ukraina munosabatlari keskinlik yo'lida rivojlanmoqda.

Abduvali SOYIBNAZAROV

Gurung

“Shumidi bizga kerak el-u yurt?”

Har bir farosatli odam kulgi degan narsaning mastlik ekanini, har qanday mast kishi g'ofil bo'lishini va boshog'riq gaplarni ko'p gapirishini yaxshi biladi. Zotan, bunday bekordan-bekorga kulaveradigan kishining yo esa aqli joyida bo'lmaydi, yo esa kulaman deb ishdan, ro'zg'oridan, nomusidan ayrilganini o'zi ham bilmay qoladi. Bunday kishilar bu dunyoda ham, u dunyoda ham og'ir bir azob chekishi bor.

Qayg'u-hasrat nimaligini biladigan, fikr qila oladigan kishi bu dunyoda ham ortiq qiynalmaydi — ishi pishiq bo'ladi. Odatda, pishqlikning tagi mo'lichilik bo'ladi. Xo'sh, endi, agar shunday bo'lsa, biz doimo qayg'u-hasratga yor bo'lib yura olamizmi? Yoki deylik, doimo kulmay yura olamizmi? Shunday doimo kulmay yurishga chiday olarmi ekan inson? Yo'q! Men doimo qayg'u-hasrat bilan yurish kerak, demayman. Ammo hech qayg'u-hasrat chekmas-

lik ham mumkin emas. Demak, ko'proq ana shu qayg'u-hasratdan qutulish uchun harakat qilish kerak. Qilganda ham — bilib qilish kerak. Chunki har qanday o'rinni harakat qayg'u-hasratni kamaytiradi. Shunday qilib, qayg'uni o'rinsiz kulgi bilan emas, o'rinni harakat bilan kamaytirish zarur!

Qayg'u-hasrat uyiga kirib qolib, undan chiqolmay qolishning o'zi ham bir halokatdir. Sen bironing yomon qilg'idan kulsang — rohatlanib kulma, achinib, izza bo'lib kul. Zotan, achinib, izza bo'lib kulishning o'zi — qayg'u-hasratdir. Demak, bunday o'rinda o'zing ham doimo kulavermaysan, albatta. Bordi-yu, yaxshi odamning yaxshi qilg'idan kulsang, uning shu yaxshi qiliqni yaxshilikdangina topganini o'zingga ibrat qilib kul. Yaxshi-yomonni ko'rib ibrat olmoq — hayotda seni yo'ldan ozishdan ehtiyot qiladi. Men hamma

Abay

kulgilar to'g'risida gapirib o'tirmayman. Ammo shu kulgilarning ichida bir kulgi borki, bundan Xudoning o'zi asrasin! Bu kulgi Xudoning o'zi yaratgan joydan — yurakdan chiqmay, balki aksincha, mutlaqo soxta bo'lib, xo'jako'r-singagina kulinadi.

Har qanday odam bolasi tug'ilishda yig'lab tug'iladi-yu, keyin o'layotganda norozi bo'lib o'ladi. Shu ikki o'rtada dunyoning u-bu rohatlarini totib ko'rolmay, birining ketiga biri tushib, biriga biri maqtanib, ne-ne esiz umrini qayoqdagi bo'lmag'ur ishlarga sarf qilib, ma'nosiz o'tkazadi. o'lim oldida ado bo'lgan oltin umrining hatto bir kunini ham butun bisotini, mol-dunyosini sotib, qaytarib olishning ilojini topa olmay qoladi.

Quvlik va shumlik bilan kun ko'rish, ko'z suzib, tilanchilik qilish, bu — bir hunarsiz itning ishidir. Sen agar odam bo'lishni istasang, avvalo, o'z g'ayratingga tayanib mehnat qil, mehnat qilsang, qora yer ham sendan o'z noz-ne'matini ayamaydi va sen hech qachon xor-zor bo'lmaysan.

kim gapirsa, o'sha suv olib kelib qo'lga quysin", deyishibdi. Shunday qilib, ahmoqlar indamasdan o'tiraveribdi.

Shu payt bir gadoy kelib tilanibdi. Unga hech kim javob bermabdi. U nonni olib yeb, qatqini ichib, idishning yuqini ahmoqlar betiga surkab ketibdi.

Birozdan keyin bir it kelib, qolgan non ushloqlarini, idish yuqlarini yalabdi. Oxiri itning qomi to'ymay qolib, bir chekkadan ahmoqlarning betidagi gadoy surkab ketgan qatqini yalay boshlabdi. It olitla ahmoqning betini yalab, yettinchisini yalayotganda, itning tili og'ziga kirib ketibdi. Shunda haligi ahmoq: "Ket!", deb yuboribdi. Qolgan olitla ahmoq birdaniga: "Tur, qo'lga suv keltir!", deb qichqiribdi. Qarasalarki, oldilarida na non bor, na qatq.

Yetti ahmoq

Naql

Bir kuni yetti ahmoq bozorga o'ynagan chiqibdi. Yurib-yurib qornilari ochibdi. Ular pul yig'ib, yetti xurmacha qatq va yettita non sotib olibdi. Endi olgan narsalarini yeyish uchun joy izlab bir chekkaga o'tibdi. Ular atrofga qarasa, qo'l yuvish uchun suv ko'rinmabdi. Shunda eng kattasi boshqalariga suv keltirishni buyuribdi. Ular bir-birlariga sansalorlik qilib, hech qaysisi unamabdi.

Shunda ahmoqlar bir-biriga shart qo'yib: "Agar

Emishki, Ibn Sino o'z shogirdi bilan ulug' Shayx Abul Hasan Xaraqoni(q.s.)ni ko'rish, suhbatlashish uchun uning qishlog'iga kelibdi. Taqillatilgan eshikni bir badjahl xotin ochibdi.

— Kimsizlar? Sizga nima kerak? — debdi u to'ng'illab.

— Biz mashhur va dono Abul Hasan hazratlarini ko'rmoqchi edik! — debdi buyuk tabib.

— Astag'firulloh! — debdi xotin. — Shu erim mashhur va donomi? U bir ahmoq-ku! Qiladigan ishini tayini yo'q! G'irt tentak! Senlar ham o'shanga o'xshagandirsan-da, qidirib kelibsanlar! U to'qayga o'tin terгани ketgan. O'sha yerdan topasizlar! — deb javob beribdi xotin va eshikni taraqlatib yopibdi.

Abu Ali ibn Sino o'z shogirdi bilan to'qayga yo'l olibdi. Borib qarashsa, Shayx Abul Hasan(q.s.) bir sherning ustiga o'tin yuklab olib kelayotganmish. Mehmonlarning og'zi lang ochilib, dillarida o'ylashibdi: "O'zining bir ayollga kuchi yetmagani zot sherni bo'ysundiribdimi? Ajabo!". Xaraqoni(q.s.)dan so'rashibdi:

— Hazrat! Uyingizdan topolmadik. Sizni izlab yurgandik. Bu ne karomat? Sherdan qo'rqmaysizmi? Uni qanday jilovladingsiz?

— E, taqislar! Ayolinga duch kelgan ko'rinasizlar. Bu yerga yo'l olganinni faqat u bilardi. To'g'risini aytсам, uyda vahshiya toqat qilganim uchun

Oллоh menga to'qaydagi vahshiylarni bo'ysundirishni inoyat etgan! — debdi Shayx Abul Hasan(q.s.)...

Emishki, Xaraqoni(q.s.) xotining badfe'lligidan qochib, tog'larga chiqib ketibdi. Qarasa, u yerda ikki darvesh yashar ekan. Ular tanishib, uzoq suhbatga berilibdilar. Nihoyat, ovqat yeydigan payt kelibdi. Bir darvesh bu muammoni men hal qilaman, deb Oллоhga yuzlanib, pichirlab iltijo qilgan ekan, dasturxonida taom paydo bo'libdi. Shundan so'ng yana yarim kun o'tib, ularning yana qorni ochqabdi. Endi boshqa darvesh xuddi shunday pichirlab duo qilgach, yana dasturxonida oziq-ovqat hozir bo'lib qolibdi.

Ertasi kuni ularning yana suhbatlari davom etibdi. Nihoyat, yana taom tanovul qiladigan mahal kelgach, ikki darvesh Xaraqoniya yuzlanibdilar.

— Hazrat! Endi gal sizga! Yaratgandan so'rang, bizga yegulik bersin.

Shayx Abul Hasan(q.s.) hayron bo'libdi:

— Mening hech qachon bunday iltijolarga ishim tushmagan. Sizlar qanday duo qildinglar?

Darveshlar javob berishibdi.

— Oллоhdan so'radikki, ana shu aziz avliyoning — Xaraqoni(q.s.)ning hurmatidan bizga taom bergin!.. Ko'rganingizdek, iltimosimiz qondirildi.

Shundan so'ng Shayx Abul Hasan ham Yaratgandan dasturxonni to'ldirishni so'rabdi. Natijada anvoiy taomlar oshib-toshib paydo bo'libdi. Suhbatdoshlar to'yib ovqatlanishibdi.

Xaraqoni keyin bir chetga o'tib, tilovat qilib, Mavlodan so'rabdi:

— Yo Oллоh! Nega menga bunday karomatni inoyat etding? Buni, axir, o'zim ham bilmagandim. Ayt, nido ber! Natijada uning ongiga xabar kelibdi: "Ey banda! Xotiningning zulmiga sabr-bardosh etganing uchun sen shunday karomat sohibi etilding!"

Bu gapdan so'ng Abul Hasan Xaraqoni(q.s.) uyiga qaytibdi. Yaratgan Zot meni shu ayol orqali sinayotgan

Nomunosib odamga vazifa topshirma!

To'rt narsani to'rt narsasiz amalga oshirib bo'lmaydi: adolatsiz hukmronlik qilish mumkin emas; dushmani do'stliksiz yengib bo'lmaydi; tavozusiz muhabbat ravnaq topmaydi; sabrsiz maqsadga erishish mumkin emas.

To'rt narsa to'rt narsadan xoli bo'lmaydi: podshohlik siyosatdan, vazir sadoqatdan, lashkar harbiy mashqdan, xalq tobelikdan.

To'rt narsaga to'rt narsa kerak: sultonga yaxshi vazir, botirga qurol, otga qamchi, qilichga dasta.

To'rt narsa podshohligni omon saqlaydi: dinga rioya va uni himoya qilish; ishonchli va aqli vazir; qarorda qat'iyatli bo'lish; hushyorlikni yo'qotmaslik.

To'rt narsani hamisha dilda takrorlab yurish zarur: do'st o'ttirish; barcha kishilarga yaxshilik qilish; obodonchilik yo'lida sa'y-harakat; Xudoning maxluqlariga rahm-shafqat.

Afsus chekmaslik uchun to'rt ishdan o'zni tiyish kerak: nomunosib odamga vazifa topshirishdan; nokaslarga yaxshilik qilishdan; ishlarda shoshqaloqlikdan; fisq-u fujur va gunoh ishlarga qo'l urishdan.

To'rt fazilat hamma uchun qadrlidir: adolat va to'g'rilik; ilm

va aql; sabr va xotirjamlik; hayo va sharm.

To'rt narsa barcha uchun yomondir: kek va hasad; kibr va havo; nafrat va g'azab; kasallik va benamozlik.

To'rt narsa sultonga ofat keltiradi: amirlar g'afllati; vazirlar xiyonati; nokaslar ig'vosi; dushmanlar hasadi.

To'rt kishi bilan ehtiyot bo'lib muomala qilish lozim: zolim sulton bilan; bemor kishi bilan; sarxush odam bilan; xayrixoh do'st bilan.

To'rt narsa saltanatning mustahkamligini ta'minlaydi: adolat va shijoat; muruvvat va mardlik(futuvvat); saxovat va karam; marhamat va shafqat.

To'rt narsa saodat kalitidir: pok nasl-u nasab; pok qalb; pok qo'l; pok fikr-u vujud.

To'rt narsa jamiyat uchun zaruriydir: tinchlik; barqarorlik; xotirjamlik; farovonlik.

To'rt narsa davlat uchun zaruriydir: shariat farzlarini ado etmoq; ilohiy madad; tanlangan imom; maqbul qonunlar.

To'rt narsa baxtsizlik belgisidir: yalqovlik; johillik; nokaslik; yolg'izlik.

(Abdulloh ANSORIYning "Tuhfat ul-muluk" asaridan.)

Rivoyatlar

ekan, endi bir umr uning xizmatida bo'laman, degan xulosaga kelibdi...

Buyuk tabib Abu Ali ibn Sino dunyo kezib yurganda o'sha davrda hayot qaynagan shahar bo'lmish Saraxsaga tashrif buyuribdi. Shu yerda Shayx Abul Hasan(q.s.)ning dovru'g'ini eshitib, uni ziyorat etishga jazm qilibdi. Xaraqonga yetib, valiynig uyini topib, unga ro'baro' bo'libdi. Uy egasi ichkariga taklif qilib, mezbonlik vazifasini o'tab, birozdan keyin uzr so'rabdi:

— Kechirasiz, mehmon! Kelgan mahalingiz men loy tayyorlab, devorning ko'chib tushgan joylarini tuzatayotgan edim. Loy qotib qolmasdan ishimni bitirib olsam, ranjimaysizmi? — debdi. Ibn Sino:

— Bemalol, ulug' Piri! Rozi bo'lsangiz, qarashib ham yuboraman! — debdi.

Abul Hasan(q.s.) qo'lga tesha olib, narvonning ustiga chiqib, devorning o'ngir-cho'ngir joylarini chopo boshlabdi. Shunda to'satdan qo'lidagi tesha pastga tushib ketibdi. Shayxning ishini kuzatib turgan Abu Ali ibn Sino darhol uni olib beraman deb engashgan ekan, tesha o'z-o'zidan ko'tarilib, Xaraqoniya qo'lga o'rashibdi.

Shunda buyuk tabib bunday karomat oldida lol qolib, Shayx Abul Hasan(q.s.)ga ta'zim bajo etibdi.

2019-yil 13-aprel, № 28 (9197)

Shu kunlarda buyuk davlat arbobi, tengsiz sarkarda Amir Temur tavalludining 683 yilligi yurtimiz bo'ylab keng nishonlanmoqda. Sana munosabati bilan respublikamizda tashkil etilayotgan tadbirlar, sport musobaqalarida ayniqsa yoshlar faol ishtirok etmoqda.

Sog'lom bo'lay desang, safimizga qo'shil!

Qarshi shahrida o'tkazilgan yugurish marafonida ham 50 ming nafardan ortiq ishtirokchining aksariyatini yoshlar tashkil etdi. Yugurish marafoni yo'lagi viloyat hokimligi yaqinidan, shaharning eski shahar qismida barpo etilgan "Vatanparvarlar bog'i" gacha davom etdi.

— Ushbu marafon nafaqat kishilarning sog'lig'ini mustahkamlash, qola-

versa, o'zaro birdamlik, hamjihatlikni oshirishga xizmat qiladi, — dedi Qarshi shahridagi 35-umumta'lim maktabi direktori Kamola Qosimova. — Biz ham maktabimiz o'qituvchi va o'quvchilari bilan birgalikda yugurish marafonida qatnashdik. Ayniqsa, yosh o'g'il-qizlarimiz marafonda faol ishtirok etdi. Quvonarlisi, qatnashchilarning ko'pchiligi ushbu an'anani

davom ettirish istagini bildirdi.

Qarshi shahri ko'chalaridagi "Sport bilan sog'lom hayot sari", "Sport — tinchlik elchisi", "Sog'lom bo'lay desang, safimizga qo'shil!" singari birdamlikka va sportni sevishtirish chorlovchi shiorlar yosh-u qariga birdek ko'tarinki ruh bag'ishladi.

— Men G'uzor tumanidan kelib, marafonda ishtirok etyapman, — dedi 62 yoshli faxriy o'qituvchi Gulom Sherov. — Ushbu sport tadbirining ayni bahor faslida o'tkazilayotgani kishiga o'zgacha kayfiyat bag'ishlamog'da. Ayniqsa, shahardagi mahobatli binolarning savlat to'kib turishi ko'zni quvvatadi.

Aytish joizki, yugurish marafonining so'nggi nuqtasi — "Vatanparvarlar bog'i" da bo'lib o'tgan g'oliblarni taqdirlash marosimi konsert tasviri va xalq sayliga ulanib ketdi.

O'ktam MEYLIYEV,
"Ma'rifat" muxbiri

Sohibqiron qo'shinida harbiy-jismoniy mashqlar

Tarixiy manbalarda Amir Temurning o'z davrida dunyoga mashhur, shon-shuhrat qozongan mohir sarkarda bo'lganligi, davlatni adolat va zuklik bilan boshqargani to'g'risida ko'p ma'lumot mavjud. Sohibqironning yoshlikdan kurash, shatranj, chavandozlik, nayzabozlik, qilichbozlik, tiyran-dozlik, qo'l jangini mukammal o'rgangani hamda ov qilish, otda jangovar mashqlar bilan shug'ullangani e'tirof etiladi.

Amir Temur jismoniy mashqlar va harbiy mashg'ulotlar orqali o'zida mardlik, epchillik, chidamlilik sifatlarini tarbiyalagan hamda amir va askarlaridan ham shuni talab qilgan. "Askari quvvatli mamlakat boy bo'lur, boy mamlakatning askari quvvatli bo'lur" hikmatiga amal qilib ish tutgan.

Amir Temur "1000 askar" jangovar san'atini "Bu jangovar san'atning ming xil usuli bo'lib, bir uslubni bilgan kishi "bir askarlik", ikki uslubni bilgan kishi "ikki askarlik" deyiladi. Bunday jang san'atining barcha uslublari bilgan kishi "1000" askarlik hisoblanadi", deb ta'riflagan.

Sohibqiron pahlavonlarining shuhrati o'z davrida dunyoga taralgani bejiz emas. Amir Temur askar tanlash tartib-qoidasi xususida shunday deydi: "Qo'shin tuzib, navkar olishda uch qoidaga amal qildim — yigitning kuch-quvvatiga, qilich va nayzani o'ynata olishiga, aql-zakovatiga, kamolotiga e'tibor qildim".

Amir, lashkarboshi va askarlarining jismoniy chiniqishi uchun jismoniy mashqlar va milliy harakatli o'yinlarni turli tadbirlarda qo'llagan. Amir Temur saroyiga kelgan Ispaniya elchisi Rui Gonzales de Klavixo o'z kundaligida polvonlar kurashi to'g'risida shunday

yozgan: "Egniga yengil kamzulga o'xshab tikilgan chamm kiyib olgan ikki polvon tik turib olishar va bir-birini yiqitma olmas edi. Nihoyat, ulardan biri ustun chiqib, raqibini yerga ag'dardi va ancha vaqtgacha uning turib olishiga yo'l qo'ymay, bosib yotdi, aytishlaricha, agar u o'rnidan turib ketsa, mag'lub hisoblanmas ekan".

Amir Temurning askarlari suvda suzish qoidalarini mukammal egallagan. Tez oquvchi daryolardan kechib o'tishda, qirg'oqlardagi turib chiqqan toshlarga arqon tortib, ular ortidan shiddat bilan chiqib, dushmanlarga to'satdan hujum qilishda mohir bo'lgan.

Amir Temur buyuk jahongirligi bilan bir qatorda jismoniy salohiyatda ham benazir bo'lgan. "O'z qudratini saqlash uchun bir qo'limga adolat shamini va ikkinchi qo'limga beg'arazlik shamini olib, bu ikki sham bilan butun umr bo'yi yo'limga yoritib yurdim", deya e'tirof etgan.

Asqar OMONOV,
Jismoniy tarbiya va sport vazirligi huzuridagi jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni ilmiy-metodik ta'minlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish markazi direktorining o'rinbosari

Besh tashabbus mazmun-mohiyatiga bag'ishlandi

Buloqbo'shi tumanidagi 20-maktabda yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish va ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etishga qaratilgan 5 muhim tashabbusni amalga oshirish yuzasidan viloyat seminar bo'lib o'tdi.

Tadbirida so'zga chiqqan tuman XTB mudiri Y.O'rmonov, tuman hokimligi vakili I.Tumanov, maktab direktori M.Siddiqov 5 tashabbusning ahamiyatiga to'xtalib o'tdi.

Shu kuni o'quvchilar uchun kitob yarmarkasi tashkil etildi. Ota-onalar farzandlariga kitob sovg'a qildilar. Besh tashabbus bo'yicha vazifalar belgilab olindi. Ayniqsa, tadbirning "Buvijonlar maslahati" deb nomlangan qismida beshinchi tashabbus bo'yicha momolarimiz qizlarga chevarlik, do'ppido'zlik va pazandalik sirlarini o'rgatdilar.

Marhabo MAMASOLIYEVA,
shu maktab o'qituvchisi

Yashnobod tumanidagi 216-maktabda ham kitob marafoni o'ta-onalar, mahalla faollari, homiy tashkilotlarning ishtirokida o'tdi.

— Maktabimizdagi har bir sinfxonada kitobxonlar burchagi tashkil etilgan, — deydi axborot-resurs

Kosonsoy tumanidagi 28-maktabda muhim tashabbusning mazmun-mohiyatini yoshlarga tushuntirish maqsadida "Iste'dodlarni izlaymiz" shiori ostida ma'naviy-ma'rifiy tadbir bo'lib o'tdi.

Tadbir Kosonsoy tuman hokimligi, tuman madaniyat bo'limi, bolalar musiqa va san'at maktablari hamda 28-maktab tomonidan tashkil etildi.

Tadbirida o'quvchilar e'tiboriga o'z tengdoshlari tomonidan tayyorlangan "Oltin jo'ja", "Zumrad va Qimmat" qo'g'irchoq teatri tomoshalari, qo'shiq va raqsar havola etildi. 28-maktab o'quvchisi M.Sotiboldiyev hamda 9-IDUMI o'quvchisi O.Tojiboyeva kabi iste'dodli o'quvchilar ijrosi barchaga manzur bo'ldi.

M.MAMATQULOVA,
Shu maktab direktorining ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari

markazi rahbari Muqaddas Ahmedjonova. — Ota-onalar sovg'a qilgan kitoblarni bolalar darsdan bo'sh paytlari o'qishadi. So'ng sinf rahbariga o'qigan kitoblari haqida so'zlab berishadi. Qiziqarli asarlar yuzasidan suhbatlar o'tkaziladi.

— O'quvchilarimiz orasida kitobxonlar soni ortgan, — deydi maktab rahbari Saodat Berdimurodova. — Yil davomida maktabimizda yozuvchi-shoiralar bilan adabiy suhbatlar uyushtirib kelinmoqda. Yaqinda "Eng yaxshi kitobxon" ko'rik-tanlovi o'tkazilib, unga sevimli bolalar adibi Xudoyberdi To'xtaboyev taklif etildi. "Farzandimga kitob sovg'a qilaman" aksiyasida ota-onalar farzandiga kitob sotib olib berdi. Jumladan, Shuhrat va Nargiza Teshaboyevlar oilasi maktab kutubxonasiga 32 ta, ARM rahbari Muqaddas Ahmedjonova 20 ta badiiy kitob sovg'a qildi. "Akademnashr" nashriyoti tomonidan kitob savdo-yarmarkasi tashkil etildi.

Latofat SA'DULLAYEVA

Hayotingizda bir bor bo'lsa-da, yong'in chiqqan xonadon yoki korxona-tashkilot binosini ko'rganmisiz? Yong'indan vayronaga aylanib, tutun ichida qolgan bino, tan jarohati yoxud bir onda kuyib, kul bo'lgan mol-mulki yuragini o'rtayotgan insonlarni ko'rib, ularga achinish bilan birga, bunday balolardan "O'zi asrasin", deymiz.

Barchamiz mas'ulmiz!

Ammo ko'pchilik bunday hodisa mening hayotimda sodir bo'lmaydi, deya hushyorlikni unutadi. O'zi va oila a'zolari hayotiga xavf solayotganini o'ylamay-nemay, nosoz elektr uskunalariga va gaz moslamalaridan foydalanadi. O't chiqaruvchi vositalarni har yerga tashlab, bolalarni qarovsiz qoldiradi. To'satdan yong'in chiqib, attang qilganida esa, afsuski, kech bo'ladi.

Mana shunday holatlarning oldini olish va hech kim attang qilib qolmasligi uchun yong'in xavfsizligi xizmati xodimlari muntazam ravishda aholi turar-joylari, mahalla va ta'lim muassasalarida tushuntirish ishlari olib boryapti. Xonadonlardagi gaz va elektr uskunalarining holati tekshirilib, aholiga yong'in xavfsizligi bo'yicha tegishli ko'rsatmalar berilyapti. Jamoat transportlari, xizmat ko'rsatish maskanlari xavfsizlik qoidalarini aks etgan flayerlar bilan ta'minlanmoqda.

Amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar yanada samarali bo'lishi uchun yurtdoshlarimizdan ham hushyorlik, yong'in xavfsizligi qoidalariga doimo amal qilish talab etiladi. Shundagina barchamiz yong'inlarning oldini olgan va yurtimiz obodligini ta'minlashga hissa qo'shgan bo'lamiz.

B.JANIBEKOV,
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi YXB inspektori,
Fayzulla RAHMONQULOV,
Sanjar SAIDMURODOV,
Sergeli tuman YXB inspektori,
Marufjon SHARIPOV,
Yakkasaroy tuman YXB inspektori

"Ma'rifat" gazetasi 2019-yil 10-apreldagi 27(9196)-sonida chop etilgan "2019-2020-o'quv yilida o'quv qurollari xarid qilish bo'yicha tender e'lon qilinadi" sarlavhali e'lonidagi

9. Lot-sharikli ruchka "681 510" soni "656 526" deb o'qilsin.

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti jamoasi matematika fakulteti "Geometriya va topologiya" kafedrasini professori Abdigappur Narmanovga opasi

Qizlaxon NARMANOVning vafoti munosabati bilan ta'ziya bildiradi.

O'zbekiston Milliy axborot agentligi jamoasi agentlikning Respublika axborot tahririyati bo'limi mudiri Nasiba Ziyodullayeva singlisi **Mengul ZIYODULLAYEVA**ning vafoti munosabati bilan ta'ziya bildiradi.

“Ma'rifat” va “Учитель Узбекистана” gazetalariga 2019-yil uchun obuna davom etmoqda

Hurmatli abituriyentlar, repetitorlar,
ota-onalar va o'qituvchilar!

- Davlat test markazining aprobatsiya jarayonidagi test savollarini e'lon qila boshladik. Vaqtdan yutqazmay, nashrimizga tezroq obuna bo'lishni, gazetaning o'z vaqtida yetib borishini istaganlar “O'zbekiston pochta” AJ va “Matbuot tarqatuvchi” AKning hududiy filiallariga murojaat qilishi mumkin.
- Quyida murojaat uchun mazkur tashkilotlarning hududiy filiallari telefon raqamlari e'tiboringizga havola etilmoqda.

«O'zbekiston pochta» AJning korxonalari telefon raqamlari

№	Hududiy filiallar	Telefon	№	Hududiy filiallar	Telefon
1	Toshkent shahri filiali	(71) 233-73-56	8	Xorazm filiali	(62) 228-51-71
2	Andijon filiali	(74) 223-26-24	9	Surxondaryo filiali	(95) 501-01-95
3	Qoraqalpog'iston filiali	(61) 222-14-43	10	Toshkent filiali	(71) 268-22-56
4	Qashqadaryo filiali	(75) 221-04-62	11	Samarqand filiali	(66) 229-49-27 229-51-16
5	Jizzax pochta	(90) 538-02-69	12	Farg'ona filiali	(73) 244-47-79
6	Namangan filiali	(69) 233-03-67	13	Sirdaryo filiali	(95) 510-01-94
7	Buxoro filiali	(65) 223-48-93	14	Navoiy filiali	(91) 335-66-62

«Matbuot tarqatuvchi» AKning korxonalari telefon raqamlari

№	Hududiy filiallar	Telefon	№	Hududiy filiallar	Telefon
1	Toshkent shahri	(71) 233-67-98	8	Xorazm viloyati	(62) 227-48-55
2	Andijon viloyati	(74) 223-82-13	9	Surxondaryo viloyati	(76) 221-91-18
3	Qoraqalpog'iston Respublikasi	(61) 222-88-63	10	Toshkent viloyati	(71) 199-76-66
4	Qashqadaryo viloyati	(75) 225-40-27	11	Samarqand viloyati	(66) 234-22-53
5	Jizzax viloyati	(72) 222-40-01	12	Farg'ona viloyati	(73) 244-50-77
6	Namangan viloyati	(69) 239-10-88	13	Sirdaryo viloyati	(67) 225-11-22 225-11-44
7	Buxoro viloyati	(65) 221-56-90	14	Navoiy viloyati	(36) 223-26-86

Yakka tartibdagi obunachilar uchun nashr indeksi: **149**
Korxona va tashkilotlar uchun nashr indeksi: **150**

Manzil: 100000, Toshkent sh. Matbuotchilar-32
Tel.: 71 233-50-55, faks: 233-99-15.
E-mail: info@marifat.uz/Veb-sayt: www.marifat.uz

Kasb tanlashda adashmang!

Mirobod tumanidagi 125-umumta'lim maktabida 6-sinf o'quvchilari uchun “Kasb tanlashda adashmang” mavzusida ochiq tarbiyaviy soat o'tkazildi.

Unda yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish va ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo'yicha beshta muhim tashabbus haqida fikrlar bildirildi. O'quvchilarga kasb-hunarlar to'g'risida ma'lumotlar berildi. Shundan so'ng bolalar kelajakda kim bo'lmoqchiliklarini kichik sahna ko'rinishi orqali namoyish etishdi.

— Umrning mazmunli o'tishida qiziqqan kasbini egallash katta ahamiyat kasb etadi, — deydi 6-sinf rahbari

Dilnoza To'ychiyeva. — Buning uchun bolalikdan poydevor qo'yib boriladi. Zero, maktab yoshidagi bolalarni qiziqish va qobiliyatiga qarab kasb-hunarga yo'naltirish biz, pedagoglarning asosiy vazifamizdir. Maktabimizda “Yosh duradgorlar”, “Orasta qizlar”, “Oshpazlik” kabi to'garaklarda o'quvchi-yoshlar kasb sirlarini katta qiziqish bilan o'rganishmoqda.

Burhon RIZOQULOV
olgan suratlar.

Ma'rifat

TA'SIS
ETUVCHILAR:

O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi,
O'zbekiston Oliy va o'rta maxsus
ta'lim vazirligi, O'zbekiston
Ta'lim, fan va madaniyat
xodimlari kasaba uyushmasi
Respublika kengashi.

Bosh muharrir Husan NISHONOV

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida
2006-yil 22-dekabrda 0067-raqam bilan ro'yxatga olingan.
Indeks: 149, 150. v-3321. Tiraji 15184.
Hajmi 4 bosma taboq. Ofset usulida bosilgan,
qog'oz bichimi A-3. Bahosi sotuvda erkin narxda.

TELEFONLAR:

qabulxona — (71) 233-50-55;
kotihiyat — (71) 233-99-15;
reklama va marketing bo'limi —
(71) 233-42-92(faks), (71) 236-54-17.

ISSN 2010-1436

“Ma'rifat”dan
materiallarni ko'chirib
bosish tahririyat
ruxsati bilan amalga
oshirilishi shart.

Tahririyatga kelgan
qo'lyozmalar taqiriz
qilinmaydi va muallifga
qaytarilmaydi.

MANZILIMIZ:

100083, Toshkent shahri,
Matbuotchilar ko'chasi, 32-uy.
Web-site: www.marifat.uz

Dizaynerlar:

Malohat TOSHOVA, Faxriddin RAHIMOV.
Navbatchi muharrir:
Xayrulla ABDURAHMONOV.
Navbatchi:
Faxriddin RAHIMOV.

“O'zbekiston” nashriyot-matbaa ijodiy uyida chop etildi.

Korxona manzili: Toshkent shahri, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

O'ZA yakuni — 23.10 Topshirildi — 00.30

1 2 3 4 5 6